

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.
Félévre 2 frt.
Egész évre 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

(SZERKESZTIK)

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonkiát kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület,
Erzsébetváros, akácza
utca 7. sz. 1. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a Budapesti Torna-Egylet, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivő-Egylet“, az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egyesület“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egyesület“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Föv. Vivő-Club“, a „Körmendi Athletikai Club“, „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet“, a „Magyar-Óvári Torna- és Vivő-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsi Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pannónia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai Torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontál korcsolyázó- és hajós-egylet“, „Magyar sport-club“.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézetének.

TURISTA SPORT.

A turista-sport Erdélyben.

Turista-sportunk oly fejletlen, hogy egyes vidékek turista-sportjáról nincsen szó irni valónk s nem is Erdély turistáit szándékozzuk most ismertetni, mert hiszen ezek kevesen vannak s csupán a kolozsvári atletikai club jeles gyaloglóiból (Borbély, Kolozsváry stb.) állanak; hanem föl hívjuk a turisták figyelmét Erdélyre, mely valósággal a turisták hazájának kellene, hogy legyen.

A vasutak Erdélyt még nem hálózzák be nagyon s ez is elősegíti a turista-sportot, mert az utazó, ha a természet szépségeiben gyönyörködni akar, Erdélyben kénytelen gyalogutra kelni.

Erdély legremekebb gyalog-turjai négy tájra oszlanak: 1. a Királyhágó felé, 2. Hunyadmegyében a Retyezát

s a Vulkán-szoros, 3. Abrudbánya-Torda, 4. a Székelyföld. A székelyföld talán a legérdekesebb mégis az utazó előtt, mert itt nemcsak természetrajzi, hanem ethnographiai tekintetben is sok érdekességre talál a turista.

A székelyföld egyik gyöngyét, Tusnádot képen bemutatjuk olvasóinknak, külön is ajánlván, hogy tegyenek gyalogkirándulásokat a székelyföldre, hol Tusnáddal mellett egymásután ott találhatják a híres „büdös barlangot“ a „gyilkos tót“ s feljebb a kies Borszéket.

Perczel Kornél.

TORNA.

Versenyeredmények.

A „Szabadkai Torna-Egylet“ versenyének győztesei 1880-tól 1889-ig.

Összeállította: Vermes Lajos, egyleti alelnök.

1880. év aug. 26-án tartott versenyekben:

1. Scossa Zoltán, versenybirkózásban első lett.
2. Vermes Nándor távugrásban 5 m. és 55 cm. ugrással első lett.
3. Vermes Nándor távdobásban 17,5 klgr. súlyllyal 5 m. és 22 cm. első.

1881. jul. 17-én tartott versenyekben:

1. Kóssa Miklós, a ki 200 m. futóversenyben első lett 25 mp. alatt.
2. Kóssa Miklós ökölvívásban első lett, 9 : 12-hez.
3. Racsmányi János súlydobásban első, 17,5 klgr.-nyi súlyllyal, 5 m. 40 cmt. dobott.
4. Vermes Nándor 7 km. gyaloglásban 42 perc alatt első. (Tiszta járás.)
5. Vermes Nándor 250 m. gátversenyben 29 mp. alatt első lett.
6. Vermes Nándor kardvívásban első lett. 3 : 6.

1882. év július 30-án tartott versenyekben :

1. *Arnold Róbert* korlátornázásban első lett.
2. *Bély Mihály*, vigaszverseny (futás) 250 m. 49 mp. alatt első.
3. *Dobák Béla* növendékek sikversenyében első
4. *Ifj. Donagyó János* ökölvívásban első. 8 : 12.
5. *Milassin Andor* gátuszás 500 m. 12 p. 5 mp. alatt első.
6. *Mindszenti György* mügyakorlatok és tornázásban első lett.
7. *Móser György* nyújtó-tornázásban első lett.
8. *Racsmány János* súlydobásban 17.5 klg. 6 m. 27 cm. első.
9. *Racsmány János* birkozásban első.
10. *Vermes Lajos* bajnoki kardvívásban első. 7 : 12.
11. *Vermes Lajos* rúd- és magasugrásban 3 m. 15 cm. ugrással első.
12. *Dr. Vessa György* bajnoki célversenyben első 15 klmnyi távolságban 64 p. 11 mp. alatt.
13. *Wenczel Lajos* bajnoki akadályversenyben első 1000 m. 3 p. 36 mp. alatt.
14. *Wéber Frigyes* bajnoki távuszásban első 1 óra 8 p. alatt.

1884. aug. 3-án tartott versenyekben :

1. *Abrasits Antal* gyaloglásban 3000 m. 16 p. 50 mp. alatt első.
2. *Balogh Dezső* bajnoki célversenyben 15 klm. 44 p. alatt első.
3. *Csernovics Agenor* bajnoki kardvívásban első. 5 : 6.
4. *Philippovich Emil* vasparipázásban első 15 klm. 3/4 p. 1 mp. alatt.
5. *Philippovich Emil* akadályuszásban 509 m. 11 p. 45 mp. alatt első.
6. *Follinus Arpád* vigaszversenyben 100 méternél 11 mp. alatt első.
7. *Móser György* tornaversenyben első lett.
8. *Rohonczy Lőrincz* növendékek sikversenyében 200 m. 44 mp. alatt első.
9. *Sztojánovits Ljubomir* súlydobásban 17.5 klg. 5 m. 70 cm. első.
10. *Vermes Nándor* viadori ugró versenyben első lett.
11. *Vermes Nándor* bajnoki távuszásban 3000 m. 76 p. 46 mp. alatt első.
12. *Wenczel Lajos* a bajnoki akadályversenyben 1000 m. 3 p. 15 mp. alatt első. Folyt. köv.

A játéktér kérdése és az ifjuság testi nevelése Franciaországban.

I.

A gyermek élete mozgásban, a férfé cselekvésben áll. Ez a tulajdonképeni következménye annak az ősi ösztönnek, mely a gyermek-ifjút egy élő mozdonyvá változtatja. Több mint 300 izma naponként táplálékot vár, s ez a táplálék: a mozgás.

A mozgási ösztön kerékkötője, s az izomműködések nagy akadály: az ülés, ha az mindjárt az iskolában történik is. Ha a növendéknek lecke-órák után a másnapi feladatok megoldásához vagy megtanulásához kell látni: az izomrendszer ehessen marad, bágyadtá s petyhüdtté lesz, mint a test, ha az álmatlanság kimeríti. Ha a tanulás és mozgás, azaz a szellemi és testi munka egymást kellő időben föl nem váltják, megzavarodik a testi és a lelki erők egyensúlya.

Ha a léleknek időközönként pihenőt nem engedünk, orói minden rájuk rótt új munkát kedvetlenül, sőt érzékenyen vesznek, s kész az egyik fél (a lélek) kimerü-

lése miatt az a terhelő állapot, melyet münéven „tulterhelésnek“ hívnak.

A tulterhelés legbiztosabb óvszere: a sok mozgás, még pedig az u. n. játékbeli szabad mozgás, mely elfelejt minden szellemi foglalkozást, s a melylyel egybekötött kedvérzet a játékban az egyedüli cél.

Nagyon sajnós, hogy újabb időben egyfelől a kötelező tornázás miatt mind kevesebb ideje jut a tanuló ifjuságnak a játékokra. Sokan vannak abban a balhiedelemben, hogy a tornának nevezett testgyakorlati lecke pótolhatja a játékokat; holott épen az a körülmény, hogy a torna-órán a mozgás parancsszóra történik tisztán hasznossági szempontból, magában is elég bizonyosság arra, hogy az a játékbeli szabad mozgásokat egyáltalán nem helyettesíti.

Az ifjuság játéka megfoghatóságának — nézetem szerint — másik oka az, hogy a városi és falusi községek terjeszkedése miatt minden talpalatnyi tért elfoglalnak, s e miatt szertelenül megfoghatoznak a lakosság által szabadon használható köztelkek, melyeket azelőtt a község apraja-nagyja vasárnaponként, ünnepnapokon, az esztendő legnagyobb részében mulatságra, játékra, s több efféle szórakozásra használt.

Sajátszerű, hogy a tagosítás, vagy a köztelek befásítása és rendezése alkalmával a községek előljárósága mindenre gondol, csak az ifju nemzedékre és annak játékaikra nem vet ügyet, pedig alig van valami fontosabb és hasznosabb az ifju nemzedék testi és lelki fejlődésére, mint egy alkalmas játéktér.

Annál a szoros viszonytól fogva, mely a test egészsége és az erkölcs között van, a játéktér nemcsak a testi, hanem az erkölcsi művelésnek is nagy elősegítője. Ez az oka a miért azt az ifjuság játékaikra nagy gondot fordító angol nemzet „földetlen iskolának“ nevezi és a játékokban való részvételre az egész ifjuságot kötelezi.

Angliában minden ember jól tudja, hogy a jó játékokra rendszerint jó tanulás következik, tehát a játéktéren eltöltött idő nincs elveszve, mert a tanulók munkabírását nagy mértékben fokozza.

Nagyon sajnós, hogy hazánkban sem a községek előljáróságainak, sem az iskolák igazgatóságainak nem fekszik szíven az ifjusági játékok ügye. Hiszen iskoláinknak csak igen csekély része az, hol valamely arra való tanár vezetése vagy felügyelete mellett rendszeres játékokat játszanak a fiuk. Sok helyütt csak az u. n. vad vagy rendszertelen játékokat üzik: másutt a pusztá tornázással is beérik, sőt aligha nem akadnánk oly iskolára is, melynek tanulói sem a játékokkal, sem a tornával nem gondolnak.

II.

A játékok az ifjuság testi nevelésével kapcsolatban, rendkívül fontosak, a nemzeti munkaerőre, tehát a közigazdaságra, továbbá a honvédelemre, azaz a katonai szolgálatra. Ily szömmel tekintik azokat régóta az angolok, s legújabb időben a francziák is. Kivált az angol nemzetnél közhatalósági felügyelet alatt állanak a játékok. Az egészségügyi hivatalok kötelesek a szabadban való játékokat vezetni és ellenőrizni, s e mellett két hatalmas egyesület (a nemzeti egészségügyi társaság és a nők egészségügyi társulata) szakadatlanul ébren tartják a magán jótékonyt is, nyilvános játékterek alapítása érdekében. Egyedül Londonnak 28 nyilvános játéktere van, Bradfordnak 7 játszó és pihenő nagy tere, melyeket közel 2.000.000 forint költséggel készítettek; Manchesternek 11. Birminghamnak 9, Leedsnek 5 nyilvános játéktere van.

Franciaországban is az ifjúsági játékok érdekében legújabb időben nagy mozgalom indult meg, s nevezetes államférfiak, írók, nevelők, tanárok a nemzeti nevelés és az ország védelme kérdésével hozzák kapcsolatba az ifjúsági játékokat. A francziák a tanulóknak (kivált a lyceumi tanulóknak) az intézetben, mintegy a kaszárnyákba való bezárása miatt régóta panaszkodnak. A fiuk a napnak bizonyos részében mozognak ugyan; de az a mozgás párosával való csendes sétából áll, rendszerint az intézet falai közt. Ez aztán az egyoldalú és korlátolt mozgás netovábbja, melyet egyik szellemes írójuk (Laprade) „emberölő nevelésnek” nevezett el. Ugy látszik, hogy ennek a téves (kaszárnya) nevelésnek meg vannak napjai számálva. Ellene a legújabb hadjárat 1887. tavaszán indult meg, még pedig egyszerűen több oldalról. Elsőben az orvosok testülete szólalt fel s követelte az iskolákban a test mozgására szükséges idő megnyújtását. Ez azonban a dolognak csak negatív oldala volt. Positív javaslatokkal állottak elé a paedagogiai írók: (Coubertin¹⁾, Maneuvrier²⁾ és Daryl³⁾. Maneuvrier a férfias erények elsajátítását, testgyakorló- és vivó-társaságok alkotását sürgeti, továbbá az angol athletikai játékokat, a kriket, labdajáték, futás stb. elfogadását, s végül katonai tanfolyamok szervezését, melyeknek növendékei egy vagy több csapatot alkotnának; de a mellett az ifjak folytatnák jogi, orvostani, természettudományi, bölcséleti, theologiai s egyéb szaktanulmányaikat. Az e fajta felsőbb tanfolyambeli növendékek a nap bizonyos órájában, a hét bizonyos napján, s az év bizonyos hónapjaiban kizárólag katonai gyakorlatokban részesülnének; az activ hadsereg keretébe beosztva, illető ezredeik egyenruhájában járnának, s abban évenként egy hónapig a katonai oktatás kiegészítése végett szolgálnának. Coubertin már nem kíván ily sokat. Teljesen megelégszik, ha a francia középiskolákba beviszik az angolok athletikai játékeit, s e végre szükségesnek tartaná egy külön társulat vagy szövetség alakulását, mely feladatává tegye a játékok népszerűsítését. Ő sokkal többet remél ezektől, mint a torna- és lövész-egyesületektől, s nyíltan kimondja hogy a Párisban alakult 2—3 hajós-egylet e részben hasznosabb szolgálatokat tesz, mint a főváros 33 tornaegylete a maga három ezer tagjával, mert a francia oktatásügynek nem militarismusra van szüksége, hanem szabadságra, s a tanároknak nem az alárendeltség szelleméhez szokott, hanem szabad embereket kell nevelni.

Felméri Lajos,

(Vége következik.) egyet. tanár.

Tekezés.

Ezen elnevezést ugyan vajmi kevesen ismerik, vagy ha igen is, de nem használják, hanem helyette a «kuglizás» németes kifejezést; nincs talán egyetlen a szórakoztató testedző játékok közt, mely annyira el volna terjedve Magyarországon, mintez; bár lehet, hogy kedveltségének főrugóját azon érdek adja meg, mely a pénzre való rájáratoknál általában feltalálható nyerési vágyban gyökeredzik. Leírni a tekepályát teljesen feleslegesnek tartom, ismerik azt e lapok olvasói mindnyájan; a pálya készítési módját majd alkalmilag szinten fogom közölni, most csak egy eddig, kevésbé ismert játékot írok le, mely a társas tekőzés egyik legérdekesebbike.

Nevét nem hallottam még említetteti, a játékmódot tekintve azonban bátorságot veszek magamnak, elkeresztelni «akadályversenynek».

¹⁾ L'Éducation en Angleterre, Paris, 1888.

²⁾ L'Éducation de la Beugoise, Paris, 1888.

³⁾ Renaissance physique, Paris 1888.

Játszhatja ezt bármennyi játékos, de hogy hosszas várakozás miatt unalmas ne legyen a játszma, lehetőleg kevesen vegyenek benne részt, legjobban ha 6—8-an.

Játék kezdete előtt kiki egy előre meghatározott összeget befizet, mely tételekből három arányosan felosztott díj lesz alakítandó, s nyeri az első díjat az, ki legelőbb kicsinálja a 80 bábút.

Minden egyes pályázónak egy-egy dobással kell előre haladni; a betürendben felírtak közül az első dob egyet, s a mit csinált, táblára írják, aztán a második s így tovább, majd ismét előlről kezdődik a dobás, a midőn az újabb dobott bábu hozzáadatik az előbb általa már ledobotthoz.

Csak egyenes, vándli nélküli, s derekát ért dobás által leütöttek számíttatnak, középső lyuk 3, szélső lyuk 2—2-t számít, ha valaki első talál, akkor a leütött bábuk mindegyike kettesen számít, hátulról ledobott bábuk szintén nem érvényesek.

Most áttérek az akadályokra, melyek a folytonos haladást némelykor felfüggesztik, sőt esetleg teljesen be is szüntetik.

Ha valakinek 7-je van, ez letöröltetik a táblájáról s újra kell a pointokat csinálni.

14 vagy 15 bábuja legyen felírva valakinek, úgy csak akkor haladhat előbbre a számításban, ha első talál, különben másképp leütött bábuja előnyére nem iratik fel.

22., 23. és 24-et írjon valaki, egy-egy dobást elveszít, vagyis ha a dobás sora reá kerülne, erről le kell mondania.

35-nél két dobást veszít.

48-nál egészen újra kezdi a versenyt, mind a 48 töröltetik.

60, 61-nél első kell dobni, hogy tovább haladhasson.

66-nál 49-re esik vissza.

79 teljese kiesik a versenyből.

80 vagy több nyeri az első díjat.

A midőn a sorrendben utána következők kidobják hátralékos egy-egy dobásaikat s az előnyükre fel is iratik, bevégződik a játék és a táblán felírt legnagyobb számmal bíró nyeri a II. és az utána következő III-ik díjat.

E játék érdekességét emeli nagyon, hogy kevésbé jó játékos is részt vehet benne nyeresre való eséllyel, épúgy mint a jobb játékos, csak hogy ép tudjon tisztán egyenesen dobni, s első eshetőleg találni.

Nagyon ajánlható kedves játék ez, mely folytonos érdeklődés közt folyik le.

Balogh Károly.

— **A labda az iskolában.** A budapesti református főgimnázium felsőbb osztályu növendékei körében már régebbi idő óta áll fenn egy társaság, melynek célja kirándulásokat tenni a tavaszi, nyári és őszi hónapokban s künn a szabadban testedző játékokkal tölteni az időt. A társaság ez idén Molnár Sándor tanár vezetése mellett föllötte virágzásnak indult. Csatlakoztak hozzá most már az alsóbb osztályok tanulói és valamennyien nagyban üzik kirándulásaikon a labdázást. Volt egy nagy kirándulásuk is Gödöllőre, a jövő vasárnap pedig Török-Bálinta mennek. — A fiatalság körében talán sehöl se jött olyan mértékben divatba a labda, mint Szatmáron. A Szamosparton mindig látni vidám csoportokat, a kik most már nagy szakértelemmel kezelik a labdát. Sőt mi több, rákaptak már a labdázásra a tanítóképző intézet hallgatói is. Mint értesülünk, az intézet derék tanárai maguk hívták fel a fiatalság figyelmét a labdázás ügyében megindított mozgalomra s maguk jártak elől jó példával is. Most együtt labdáznak a taná-

rok és a fiatalság és akárhányszor megesik, hogy valamelyik növendék jól hátba teremti szigorú professzorát. Hanem a tanári tekintélyen azért bizony nem esik csorba, sőt talán még növeszti az a kis labdaütés a fiatalok ragaszkodását.

— **A nagyváradai tornakör gyalogversenyyel** egybekötött kirándulását, mely az egyesület életében első. A legkedvezőbb időben és a tagok kellő számu részvete mellett tartotta meg f. hó 12-én. Már reggel 6 órakor elindultak a tagok részint gyalog, részint pedig a vonattal a Félix-fürdőbe, hogy a versenyzők megérkezése alkalmával már kinn várhassák az eredményt. Pontban 8 órakor indította meg Fleischhacker Gyula művezető a versenygyaloglókat névszerint, Hegedüs Gézát, Hegedüs Lajost, Papolczy Ferenczet, Strausz Józsefet, Csathó Zsigmondot és Ödönffy Miksát a gázgyár kapujától. Az indulásnál Papolczy Ferencz kivételével, ki sétalépésben indult el, mind katonás lépéssel léptek ki és haladtak tovább az irány fele a Félix-fürdőbe, hol is elsőnek Papolczy Ferencz 68 percz 21 másodperc alatt, másodiknak Ödönffy M. 68 p. 24 másodperc alatt és harmadiknak Hegedüs Lajos 71 percz 6 másodperc alatt érkezett be, hol őket a reájuk várakozó torna-egyleti tagok és számos néző éljenzéssel fogadták. A Mezey Mihály, Fleischhacker Gyula, Hering Sándor, Kunz Gusztáv, és Bordé Ferencz tagokból alakult bíráló bizottság a díjul kitűzött széles nemzeti színű szalaggal ellátott cserkoszoru egyikét, mint első díjat Papolczy Ferencznek, másikat, mint második díjat Ödönffy Miksának ítélte oda. Délben a Félix-fürdőben 30 terítékű díszebéd volt. Az első pohárköszöntőt Mezey Mihály elnök mondotta, éltetve a győzteseket, utána Hegedüs Géza Fleischhacker művezetőre emelte pohárát s Kunz Gusztáv Mezey Mihály elnököt éltette.

— **Torna-majális.** A b.-csabai torna-egyesület május hó végén torna-majálist rendez. Délután tornaversenyek is lesznek.

— **Testgyakorló egyesület Kecskeméten.** Csak most értesülünk, hogy Kecskeméten ily czimű egyesület működik s mostanában erősen cultiválja a labdázást.

— **A „Temesvári torna-klub“** alapszabályai a belügyminiszterium jóváhagyási záradékával leérkeztek. A kreáló bizottság élére Dobó László vármegyei főjegyző és Győr-bíró Soma kir. adófelügyelő lettek megnyerve. A torna-klub f. hó 18-án (szombaton) d. u. 6 órakor a vármegyei gyűlési kistermében tartja meg alakuló (választó) közgyűlését.

— **A debreczeni torna-egylet gyalogversenyt** rendezett Debreczentől Nyiregyházaig f. hó 16-án, az eredményről eddig nem kaptunk tudósítást.

— **Az esztergomi tornaegyesületről** olvassuk egy ottani lapban: A torna-egylet figyelme és áldozatkészsége a nagy közönség irányában sokkal nagyobb, mint megfordítva. Most is nagy áldozatokkal szerelte föl a nyári kertet, melyet nemsokára úgy a pártoló, mint a rendes tagoknak szórakoztatására meg fog nyitni.

ATHLETIKA.

A kolozsvári atletikai club bánffihunyadi versenye és kirándulása.

Kolozsvár 1889. május 5.

— Versenygyaloglás Kolozsvártól, B-Hunyadig. —

Folyó hó 5-én tartotta meg a kolozsvári ath. club kolozsvári b.-hunyadi verseny-gyaloglását, melyen a club

eddig közép táv. versenyeinél jobb eredmény érte el.

Neveztek tizen, kik közül nyolcz utnak indult, miután a versenyzők a szabályok megtartására kézzel kötelezték magukat br. Jósika Gábor biz. elnöknek.

Kolozsvárról 6 óra 45 perczkor indultak 5-en, névszerint: Baczony Kálmán, Bíró Sándor, Ferenczy Károly, Gidró Gergely, Szakács Lajos. 6 óra 50 perczkor Antal András, 7-kor Kiss Ferencz, Borbély György bajnokkal.

Borbély csak 12 perczyi idő hátrányt kapott azonban Kiss Ferenczel egyszerre akarván indulni ezt megvárta; Kissre ugyan is egy negyed órai hadicap rovatott.

Gyaluig Szakács Lajos vált ki a többi közül, de itt megkezdődvén a versengés hol Ferenczy, hol Baczony voltak fél kilométernyi előnyben míg végre a Nagy-Kapuson túl levő 3-8 km. hosszú meredek hágón Bíró S. kezdett azokhoz közelíteni kiket a hágó közepén utolért és a tetőig fél kilométerrel hagyott el.

E differencia aztán Ferenczi és Bíró között megmaradt egész Hunyadig, hová a következő sorban és időrendben érkeztek meg:

I. Bíró Sándor 1 óra 3 p.-kor.

II. Ferenczy Károly 1 óra 10 p.

III. Borbély György 1 óra 12 p.

IV. Antal András 1 óra 14 p.

V. Gidró Gergely 1 óra 29 p.

VI. Baczony Kálmán 1 óra 32 p.

VII. Szakács Lajos 1 óra 43 p.

Az 50 km. utat megtették a következő idő alatt:

Borbély Gy. bajn. 6 óra 12 p. 1 km. 7 p. 26 mp. a.

Bíró Sándor 6 óra 21 p. 1 kmtr. 7 p. 34 mp. a.

Ferenczy Károly 6 óra 25 p. 1 km. 7 p. 39 mp. a.

Antal András 6 óra 27 p. 1 km. 7 p. 42 mp. a.

Gidró Gergely 6 óra 42 p. 1 km. 8 p. 2 mp. a.

Baczony Kálmán 6 óra 45 p. 1 km. 8. 6 mp. a.

Szakács Lajos 6 óra 56 p. 1 km. 8 p. 19 mp. a.

Az eddig tett középtávolságu versenygyaloglásoknál legjobb eredmény kmterenkint 7 p. 30 mp. volt a Kolozsvár-Deési versenygyaloglásnál elérve. A mostani eredmény ennel 4 mpczel kmterenkint kedvezőbb. Valamennyi versenyző igen jó kondícióban érkezett be. Kiss Ferencz a pálya háromnegyed részén túl a versenyt feladta.

A verseny célpontja a Tigris szálloda előtt volt, hol a fenyőkkel díszített tribunt a következő urakból alakult bíróság foglalta el; elnök br. Jósika Lajos, bírák: Sombori Lajos orsz. képvis., Baresay Domokos, Gyarmathy Zsigmond, k. tanácsos, Szabó Gyula, Keresztes Sándor, Gothárd Zsigmond, dr. Magas Károly, Kertész Samu, Koleszár Lajos, Amberbay A. József. Az időt mérte Stampa Keresztély.

A versenypropozíciók értelmében az első nyert ezüst érmet tiszteletdíjjal s a kalotaszegi hölgyek által felajánlott igen szép és nagy értékű himzett női munkát.

A 2-ik nyert ezüst érmet és a többiek kik Szakács L. kivételével mindnyájan beérkező után kitűzött 30 p. ezen belől értek el a célpontot nyertek bronzérmet, ezenkívül valamennyi versenygyalogló egy-egy himzett emléktárgyat.

A versenyzők s kirándulók a mint a célpontot elérték, már ott várták őket a jóakaró szállást adó urak, kik aztán nem szüntek meg minden kitelhető szíveséget megtenni, ne hogy hiányt szenvedjenek a lakoma elérkezéig.

A mint a versenybírózás működését bevégezte, nemsokára következett a díszebéd, melyen 80-an vettek részt a Tigris szállodában. A lakoma alatti Salamon János kolozsvári zenekara játszott. A felköszöntéseket a kaszinó

igazgatója Gyarmathy Zsigmond kir. tanácsos nyitotta meg. Mindenekelőtt a kaszinó nevében üdvözölte a vendégeket. Ezután pedig így szólt:

Köztudomású miszerint a magyar nemzet lovagias nemzet. Régen a nyers erővel csatákat lehetett nyerni. Ma ez nem elég. Mi egy darabig gunynyal néztük a németországi dal és torna egyleteket, melyek a nyelvet, a közérzületet elősegítették. Ma már beláttuk, hogy a nyers erő, ha szabályozva nincs nem állhat ott a hól kell. A club egy magva ezen új eszmének Ujjmutatás, hogy kell az erkölcsi erőt kapcsolatban a testi erővel fejleszteni. Szerencsés a club, hogy egy oly kiváló férfi áll sorainak élén, mint báró Jósika Lajos, a ki megmutatta nemes példájával hosszú életén át az igazi férfiú mintaképét, kinek mai megjelenése is Petőfi-nek B.-Hunyadon irt versét juttatja eszünkbe:

«Ott megy ő az ősz vezér, útánna
A hazának ifjúsága mi
Igy kísérik a vén zivatart
Tengerek szilaj hullámai».

Ez a kép most megelevenedett. Tölgyeket, erőt nevel midőn szükséges, az ellennel való győzelemre. A clubban a testi és szellemi iskola növendékeit üdvözli s élteti egyetemben annak érdemekben dus elnökével.

Utánna br. Jósika Lajos következően szóllott: A club a tökéletesedés felé törekszik, az erő gyarapítását kapcsolatban az erkölcsi neveléssel. Testi erkölcsi erő, szívjóság jellemzik a férfit, párosuiva okosság és tetterővel. A club úgy szervezkedett, hogy vallás, rang, nemzetiség és vagyonskülönbség nélkül csoportosítja zászlója alá minden osztály tisztos embereit, hogy megismerjék és becsüljék egymást, s hogy ha kell, magasabb célokért, képzett és egyesített erővel közreműködjenek. A mi nem egyezik meg a tisztességgel s a mi egyenlenséget támaszthat, azt kizárja a club. Tettek erejére, a szív kivánására és az okosságra hallgat. B.-Hunyad uri közönségének kiváló szívélyességét a legmelegebb köszönettel fogadja. E szívesség mindenikünk lelkében kiirtatlan betűkkel marad bevésve.

Utána Istvánffy Gy. dr. a bicykle-kör elnöke szóllott, a kirándulók nevében köszönetet mondván Kalotaszeg intelligens közönségének, kik nemcsak azokat részesítették kitüntető figyelmükben, a kik az apostolok lovain vonultak be, hanem az „élet kerekének“ lovagjait is. Eddig — ugymond — csak Nagybritanniában tartották tisztességes uri emberhez illő mulatságnak a kerékpározást, ma azonban már nálunk is felkarolták, szívesen látják, mit legszebben mutat a tősgyökeres magyar város szives érdeklődése és becsülése. Élteti a kaszinót s a közönséget. Utána Ágh Ferencz ügyvéd köszöntötte fel az ünnepély rendezőinek két szereplőjét: Koleszár Lajost és Kuskó István titkárt. Ugyszintén szép köszöntőt mondott a club műpártoló tagjainak jelenlévő képviselője Stampa Keresztélynére.

Kuskó István titkár Kalotaszeg hölgyeit s Gyarmathy Zsigmondné köszöntötte fel egy rövid szép beszédben.

A disztrakoma véget érven, az érdeklődés a bicyclisekre irányult, kik a város főutcáján csináltak felvonulásokat, a mi általános tetszést keltett.

Kapcsolatban a versenynyel, ugyanis négyes fogaton kirándult a club ősz elnöke báró Jósika Lajos Kolozsvárról s a vidék minden részéből a kocsik egymást érték. A club bicykle körének 11 tagja vonult ki kerékpáron Bartha Gergely köri kapitány vezetése alatt. A club többi tagjai vonattal mentek magukkal vívén Kolozsvár egyik legjobb zenekarát Salamon Jánost is összes tagjaival

Este 9-kor kezdetét vette a sportünnepély a Tigris szálloda tánctermében, hol együtt volt színe-java Kalotaszeg vidékének.

Az első négyes után atletikai gyakorlatokat mutattak be: Nyerges Zsigmond és Szakács L. a kardvívás, Albert K., Benke F. a törvívás-, Illing S. s Borbély bajnok a boxolásból. Általános érdeklődést keltett Amberbay József erőgyakorlataival; miután a 28 kiló súlyu vasruddal több szebb mutatványt tett, a többi között erre két athléta kapaszkodott és úgy forgott velök; a közönség valamennyi küzdőt megtapsolta.

Pont $\frac{1}{2}$ 1 órakor éjfélután osztotta ki Ágh Vilma kisasszony a győzelmi díjakat, illetőleg tüzte a győzők mellére.

Az első beérkezőnek a nap hőse, Biró Sándor joghallgatónak a következő szép beszéd kíséretében nyújtotta át a kalotaszegi hölgyek gyönyörű tisztelet-ajándékát:

«A kalotaszegi hölgyek nevében jövök átnyujtani önnek, e nap ünnepeltjének, a szerény díjat, pár darab kalotaszegi varottast. Csekély az érték s ha ezt kellene alapul vennem, valóban habozva állanék itt; de megnyugtat ama hit, hogy ön előtt az érték háttérbe szorul s e csekélység örömet szerez, becses leend; becses leend, mint kalotaszegi specialitás, s mint oly adomány, mely egy kis város és vidéke hölgyei részéről önnek elismerést szavaz.

Kérem, fogadja hát szívesen a mai sikere díjával, fáradsága, a ferfiui erő s bátorság jutalmául, és fogadja egyszermind örök emlékül. Emlékezzék a kalotaszegi hölgyekre, kik tudnak lelkesedni mindenért a mi szép, hasznos és nemes, kik feltudják fogni a férfi hivatását s méltányolni tudják a czél elérésére törekvők buzgokodását. S ha remélünk engedi, hogy az elismerés, e kitüntetés önt ambicionálni, kirtásra buzdítani és lelkesíteni fogja, örömünk teljes leend. Én szívem egész melegevel kívánom, hogy az athléták soká éljenek!»

Mire Biró Sándor megilletődve következő szavakban fejezte ki köszönetét:

«Aranyánál becsesebb, gyémántnál drágább ajándéknak tekintem a kalotaszegi hölgyek eme igen szép tiszteletdíját, mivel egyrészt halhatlan emléket költ lelkembe a kalotaszegi hölgyek iránt, másrészt pedig ernyedetlen buzdító tényezőként hat kedélyemre az atletikai élet terén való működésben. Fogadják érte a legmélyebb szívből jövő köszönetemet!»

E szép jelenet után tovább folyt a táncz és tartott késő hajnalig, mire a közönség szétoszlott, a kirándulók vonatra, s egy része kerékpárra ült és most már valamennyi kiránduló otthon elmélkedik a kedves nap szokatlanul szép mozzanatairól.

B.— r.

Sztrakay Norbert fővárosi vívómester és iskolája.

A IX-ik kerület Lónyay-utca 7-ik számú ház földszintjén berendezett elegáns vívótermet minden sportbarátnak fel kell keresni, hogy gyönyörködhessek a lengyel származású 48 éves Sztrakay Norbert ví- és lőtálmányaiban és büszkeséggel szemlélhesse arany ifjúságunk egy tekintélyes kontingensének hatalmas kardviadalait.

Ezek leírása előtt azonban a széles körökben ismert és becsült mesterről néhány életvonást közlök. Mint m. kir. táviratdatiszt 1869-ben Szatmárott a már akkor hírneves vívó Bartha Gusztitól nyerte legelső oktatásait; ily vaskezek alatt aztán nem csoda az a rapid haladás, melyet néhány év alatt felmutatott; kardját még

hivatalos kiküldetése alatt is mindig magával hordván, 1874-ben a trencsén-teplíci fürdőben kitűnő vívását eklatánsan bizonyító kalandon esett át. Három német fürdővendég a táviróhivatalban meglátva a két vívókardot, ezekre azt a megjegyzést tették «hogy hisz ezek csak fogpiszkáló! és gyerekjátékok!».

«Kann Jemand von den Herren vielleicht etwas fechten?» kérdé erre Sztrakay a sürgönyöket feladó vendégektől.

«Ob nicht!? — — wir sind ja doch alle preussische Offiziere!» — — volt a büszke felelet; mire Sz. nagy sajnálkozását fejezte ki, hogy ezt előbb nem tudta, mert czivilben voltak. „Miért?” kérdé az egyik. „Mert sokat tanulhattam volna önöktől uraim, a porosz tisztek majd mind renommirt és kuragirt vívók!” Természetes, hogy a 3 athléta termetű porosz tiszt „szó-rakozottságból” aztán hajlandók voltak kardjaikat a szerény m. kir. táviratdatisztal összemérni.

Mily óriási volt azonban a víg fürdővendégség és a 3 tiszt meglepetése, midőn egy esős délután a bali terem p rketjén 2 órán át tartó egymásutáni ataque után az elpusztíthatlan nyugodtsággal védekező Sztrakaynak majdnem sebezhetlennek találták és minden dühös „appel-jeik és ausfalljaik” mellett kifaradva voltak kénytelenek a par excellence magyar vívás világfőlenyét elismerni

Sztrakay másik érdekes kalandja 1878-ban Erdély előpataki kedves fürdőhelyén történt a Botfalváról oda lovagolt magyar huszársággal. A fürdő szép világa előtt valaki azt állította, hogy van a czivil-vendégek között egy vékony halvány férfi, ki tán még a daliás huszártiszteknél is jobban tud vívni. No ennél sem kellett egyéb! A Gablenz huszárezredes-parancsnok, Kinizsi százados és az egész huszártisztek mosolygásától kísérve, legott felugrott a rettegett T o m é huszárfőhadnagy. „Szeretném én azt az urat látni!” Sztrakay erre szerényen bemutatta magát. A „pour parlé“-k megkezdődtek és a tüzes főhadnagy provokációjára a nyilvános, maszk nélküli, keztyüs és tompa kardu párbaj feltételei kölcsönösen megállapítottak.

A 4 szekundáns között T o m é szelvész gyorsasággal támadott és néhány másodperc alatt 16—20 vágással egyszerre harc képtelenné akarta tenni gyengébb testű ellenfelét, de Sztrakay nyílt homlokkal „auf ein Stand” és féltést vissza-visszahajlásokból nyugodtan parirozott, míg a „Haudegen” kénytelen volt meglapulni és nemsokára „rastot” kérni.

A 2-ik még dühösebb nekirohanásánál aztán vakmerő maszk nélküli elbizakodott viadalának el is nyerte méltó jutalmát, mert Sztrakay — bár ezt nem akarta — a roppantul behajló főhadnagy homlokát egy villámgyors és nyilegyenes ríposztal véresre repeszté és ezzel a ritka párbajt befejezé.

Sztrakay vívó methodusánál tószulyt fektet arra, hogy minden védést és vágást kimerítően megmagyaráz és azokat más renommirt vívómesterek iskoláival összehasonlitja és az esetleges differenciákat elmélet és gyakorlatban kimutatja. (Igen jól ismeri idősebb Keresztessy József legelső maestrónknak világhírű methodusát, az ifj. Keresztessy, a Chapponok, Halász Zsigmond, Benedek Gyula szabadkai, Vilrotter kassai és I g a l i v o l t b é c s u j h e l y i vívómesterek iskoláit.)

Sztrakay a védést, vágást, visszavágást, az elő és művágásokat pedáns alaposzággal részletezi és köti lelkére hű tanítványainak.

A nyugodt kiállásnál a test fősúlyát a bal lábra helyezvén, ú szulyt csak a támadásnál helyezetteti át a

vágással egy pillanatban a jobb lábra; ebben nem tér el a többi iskolától, de a kardtartásban már igen. Ennél a jobb kar öklét a fejfelé egy magassági niveau-ra helyezi, és a kard pengéjét éllel fellelé vízszintes síkban úgy állítja fel, hogy a kar jobbra részint kifelé nyújtván, a kard hegye az ellenfél arcának közepét célozza. Enek a majd ép háromszögű kardtartásnak eminens előnyei vannak! a mennyiben a kardhegy a mensura középpontján lévén minden védés és vágás kivitelénél egyforma távolságba esik és kardhegyvel is védhető pozíciót és biztos passzivitást nyújt, különösen akkor, ha az ellenfél nekiszalad a kard hegyénck; ugyanez a kardállás megóv bennünket az ellenfél vad berohanásaitól és a mi leghatalmasabb előny, hogy a mellett lehetetlen a desarmirozás!

Sztrakay egész testre vívásánál a volige-t teljesen kizárja, csakis az elővágásoknál enged meg fél-fél „vonulást”. Force vágásai közül legveszedelmesebbek a csel has- és oldalvágások, de melyeket ép oly veszedelmes parádokkal fog fel, midőn a mély has- és oldalparádok közben a kard hegyével egyidőben az ellenfél testét már védhetlenül metszi át.

*

Még csak ketten voltunk a „deszkán” a maestróval és épen „érezhetően” magyarázta rajtam derék methodusát, midőn felgyultak a vívó-szalón gáz csillárai és az ifju generáció harcavágyó serege bevonult.

Az assou-t vívók derekuk köré csatolták a (Sztrakay-féle szabadalmu) 90 deka súlyu széllel bélelt sima bőr-mellvédeket és felhúzták a csuklóban bőrkarikával ellátott bőrkesztyűket.

E lap Sztrakay régebbi tanítványainak névsorát már évekkkel ezelőtt hozván, ezuttal csak újabb vívóit említem fel.

Ezek: Szuck Géza, Szentgyörgyi Imre (jeles skiffistánk), Szerdahelyi Imre, Kiss Béla, Fülepp Kálmán (kitűnő erő), Bessenyesy Béla, Quittner Zsigmond, Breslmayer Gyula (balkezes), Nagy László.

A notabilitások közül nála vívnak: Bedő Albert, Dr. Kovácsy Sándor, Justh Gyula, Dr. Hampl József, Dr. Ballagi Aladár, Dr. Fehérpataky Lajos, Dr. Várady Antal, Dr. Háberer, Dr. Szénássy Sándor, Dr. Schmidt Hugó, Dr. Szekeres, br. Jósika Kálmán, Greguss Imre, Dr. Kenedy Géza és dr. Sziklay János.

Az ifjabb generációból: Hänzély László, Papp Károly, Papp Elemér, dr. Vértessy Ferencz, dr. Szüry János, Papp Árpád, dr. Vály Emil, Vály Ernő és Gyula, Zlinszky Elek, Dvorzsáh Hubert és Ede, Izsépy József és Jamniczky Janos.

A téli hónapok alatt 100 tanítvány vívott, felváltva csoportosan.

A török kényelemmel beburorított és a sok új tárlálmányu maszkok, szekrények és értékes fegyverektől tarka öltözökből 24 lépés távolságból egyuttal a Sztrakay-féle „önműködő” pisztoly cél táblába is lehet lödözni, a mint a tényérnagságu aczél célpontba beletalálunk, abban a pillanatban egyik tornászalak a másiktól el válik, hogy az inga lengések és önsúly törvényén azután ismét visszatérjen előbbi fekvő helyére és ezzel a cél táblát is minden más segély nélkül restaurálja.

A piczi kaliberű célpisztolyok közül feltétlenül a gráciaikat találtam legkitűnőbbeknek, az ezekben hátul beeresztett ólomgolyó villámszerűleg hatol az aczélalakra és ott papirlemezzé lapul; csak egy hátránya van az amerikai letörhető célpisztolyokkal szemben: feltétlenül könnyüése, míg az utóbbiak a normális „Kirner“-féle

párbajpísztyolyok sulyát valamivel felül is mulják, mi párbaj előtt feltétlen gyakorlási előny.

Sztrakay vékonyabb és könnyebb kardokkal gyermekeknek és nőknek is sikerrel ad a vivásban oktatást; a rapier-vívásra nézve azonban feltétlen azon nézetben van, hogy ezt, mint nehezebb, komplikáltabb testgyakorlatot, mely különösen a latin fajú nemzeteknél már művészetté emelkedett, csak akkor kezdjük meg, ha előbb a kardvivásban a tökélyesség lehető legmagasabb fokát már elértük. (Ebben az érdekes nézetben részéről nem vagyok hajlandó egészen osztozni, a mennyiben ha valaki a vívást rapierral kezdi, mint pl. jó magam is tevém a párisi Merignac nyomán boldogult Szigethy Sándorral, úgy a kiskörben való csukló mozgást, a biztos szemmértéket, az elegáns tartást, biztos állást és hajlékonyságot jó előre elsajátíthatja és a nagyobb körben mozgó kardvivásnak összes mouvementes-it feltétlenül nagyobb sikerrel és gyorsabban elsajátíthatja, „Haudegen“ soha se lehet és az élet-halálra menő kardpárbajoknál, hol a szurás is meg van engedve, már rettenetes hatalommal rendelkezhetik.)

Sztrakayt a vidéken is igen szeretik és minden év nyarán valósággal versenyeznek azon, ki tudja 2—3 óra előbb megnyerni. A „Lévai torna- és vívó-egylet“ pláne 1887. jan. 23-án tartott rendes közgyűlésén „a vívás mesterségének kitünő módszerrel és lelkes odaadással teljesített oktatása körül ezen egylettel szemben szerzett kiváló érdemeinek elismerésül“ Sztrakay Norbertet tiszteletbeli tagjává és állandó vívómesterrévé egyhangulag megválasztotta.

Az érsek-ujvári vívó- és torna-egylet kebelében hasonló népszerűsége tett szert.

A múlt évben Aradon tartott egy látogatott nyári vívó kurzust, mely alkalommal közte és az aradi torna-egylet derék művezetője, Nagy Sándor között egy hosszadalmas, hírlapi tollpárbaj folyt le, és csak azt kellett sajnálnunk, hogy vívómódszerük és iskolájukat a karddal is össze nem hasonlították, mi tudtommal nem Sztrakay mulott.

Sztrakaynak a hazai idősebb diplomatikus és idegen mesterektől kiállított hagyományos vívómesterei diplomája még nincsen ugyan, de mihelyt az állam felállítandja a rég óhajtott m. kir. torna- és vívótanár-képezdét: Sztrakay Norbert az állami diplomát bizonyára játszva nyerendi el, sőt az állami vívótanári állásra elméleti és gyakorlati kitünő képességei mellett bátran pályázhatna.

Porzsolt Gyula.

— **A Magyar Sport-club** új helyisége nagy látogatottságnak örvend. A tagok a kedvező idők beálltával elkezdték a labdázást s ez mindig sok tagot vonz a társas összejövetelekre.

— **A párisi nemzetközi kardviadal** (L'assout international) a párisi lóverseny «Grand Prix»-je után, jun. 23-án fog megtartatni, melyre eddigelé 7 amateur és 7 professzionátus francia vívó jelentkezett, hogy összemérjék kardjaikat az idegen championokkal. Kívánatos volna, ha a par excellence magyar kardvivást is képviselné valaki jobb vívóink közül; ha például Keresztessy tanítványai, vagy Halász Zsiga, Vay Lajos és Fodor vívómestereink kimehetnének, azt hiszem, hogy úgy a kard, mint a törvívás nemzetközi viadalairól csak győzelmekkel térnének vissza. Amateur gentleman vívóink elsőrangú matadorjai közül — hisz ilyenek oly sokan vannak — elég volna 3—4, hogy a kardvivás legelső díjait hazahozzák.

— **Athléta-viadal Párisban.** Az «Union des Sociétés de Sports athletiques» a párisi «Racing-Club» Bois de Boulogne-i verseny terén f. hó 9-én rendezte első tavaszi viadalát. («Une reunion de Courses à pied») Az idő versenyzett a néző hölgyvilág szépségével.

Az eredmény a következő:

I. Cours plate. (Handicap) 100 méter, első E. Camus 12 mp.

II. Course de haies. (Handicap) 500 méter, első E. Masse i p. 25 mp.

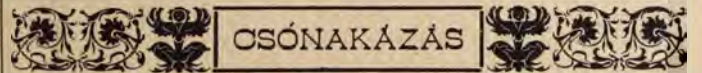
III. Course plate. (Handicap) 400 méter, első M. Dérche 57 p. 1/6 mp.

IV. Course de haies. (Handicap) 110 méter, első A. Perrière 22 mp.

V. Course plate. (Handicap) 1500 méter, első Tréfousse 4 p. 30 mp.

A mint látjuk, a fentebbi rekordok nem igen közelitnek meg az angolokét, sőt mi is jobbkat produkáltunk.

— **A zombori Sport-Egyletben** nagy élénkség uralkodik. Az egylet választmánva elhatározta, hogy egy nagy tavaszi versenyt fog rendezni és az ezt rendező bizottságot Cziedler János elnöke alatt dr. Pilaszanovits Mátyás, Városov László, Michailovits Kornél, Lebach Keresztély, dr. Czvetkovics Péter, Zakó Milán, Jeney Mihály, Szemző Károly, dr. Danninger Ádám és Kikindai Aladár urakból állította össze. A propozíciókba egy nagyobb távgyaloglás, valamint az uszás, sikverseny, akadály-verseny, ugrás, sulydobás és emelés különböző nemei lesznek fölvéve. Az egyes versenynemek iránt az érdeklődés a tagok között oly nagy, hogy eddig már 14 versenynem megtarthatása teljesen biztosítva van. A verseny idejét a kiküldött bizottság fogja megállapítani és pedig május vége vagy június elejére. Hallomás szerint egyes versenyzők a traininget már is megkezdték, ami a jó ügy érdekében legszebb reményekre jogosít. Ez alkalommal végre az egylet színeit hosszan futó világoskék és fehérben állapította meg a választmány. A tornatanfolyam vezetése által bokros érdemeket szerzett dr. Simón József Sándor tanárnak a választmány jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Az egylet pompás rower-gépén a tanulás a tagok nagy részvétele mellett történik és tulzottnak azt a reményt, hogy rövid idő múlva egy nagyobb kör fogja e nemes sportot tényleg úzni, éppen nem mondhatjuk. A belvárosi elemi iskola mellett lévő udvar naponként az esti órákban igen szép képet mutat, mert számosan jönnek össze egyrészt sportot üzni, másrészt az élénk mozgalmak képen gyönyörködni mit ezentul annál könnyebben is lehet majd tenni, mert az egyleti szolgáló üditő italokról is gondoskodni fog,

A Stefánia Yacht-Egylet

által Balaton-Füreden 1889. évi jul. hó 13-án rendezendő nemzetközi amateur-evezőverseny programja.

I. Négyevezős verseny kormányos nélkül. Tiszteletdíj; adja a balatonfüredi fürdőigazgatóság. A győztes csapatnak 4 ezüstérem. Tét 25 frt.

II. Skiff-verseny. A Stefánia Yacht-Egylet tiszteletdíja. A győztesnek ezüstérem. Tét 5 frt.

III. Négyevezős verseny kormányossal. Hölgyek díja. A győztes csapatnak 5 ezüstérem. Tét 15 frt.

A versenyben részt vehet valamennyi amateur-evezős-egylet.

Versenyszabályokul a Stefánia Yacht-Egylet evezősverseny szabályai szolgálnak.

A számok sorrendje kötelező.

A verseny 1889. évi július hó 13-án délután 5 $\frac{1}{2}$ órakor veszi kezdetét. Az egyes versenyek 15 percnyi időközben következnek egymásután.

A távolság minden versenynél 2000 méter fordulás nélkül.

A verseny egyes számaira vonatkozó jelentkezés zárhatárideje: 1889. évi június hó 15-ike, éjjeli 12 óra.

A jelentkezések és nevezések, előbbieket a tétel melléklésével, a Stefánia Yacht-Egylet gondnokához, Szarvasy Sándor urhoz Balaton-Füredre intézendők.

Minden tudakozódás a budapesti „Neptun” evezős-egylet titkárához, dr. Perger Ferenczhez, Budapest, Arany János-utca 7. szám intézendő; kívánatra ugyane helyről küldetnek meg a Stefánia Yacht-egylet evezősversenyszabályai.

Evezősverseny.

1889. évi június 3-án (hétfő) d. u. 6 $\frac{1}{2}$ órakor a nemzeti hajósegylet vándordijára.

Feltételek:

Egy evezős verseny legjobb hajók (race-skiff) számára. Nemzetközi verseny. Pálya: Ujpest és a Margitsziget felső csúcsa közt 3000 méter lefelé. Tét egy arany. Díj, a nemzeti hajósegylet által alapított vándordíj (ezüst serleg) és emlékérem. Háromszor egymásután nyerendő (ugyanazon egylet által, ugyanazon evezőssel).

Védő harmadszor: Csik Imre ur, a nemzeti hajósegylet tagja.

Nevezési zárlat: május 20. A nevezések írásban, a a tét melléklésével báró Feilitzsch Arthur urhoz (I. vár, uri-utca 18. sz.) intézendők.

A nevezésekre és a versenyre a nemzeti hajósegylet által 1883-ban megalkotott versenyszabályok irányadók.

Kelt Budapesten, 1889. évi ápril 23-án.

A nemzeti hajósegylet.

— A „Nemzeti hajósegylet” a Lánchíd alatt állott csónakdját május 2-ikától a Margitsziget pesti (alsó) oldalára huzatta fel; hol erős folyásu és a sziget fától beárnyékolt vizpályán szorgalmasan eveznek; a hosszabb kirándulásokat azonban már márczius 25-én megkezdették.

Hajóállományuk a napokban két gyönyörű verseny-skiffel szaporodott (James bécsi gyarából).

A „Nemzeti csónak-egylet” egy meglehetősen nagy malheur érte avval, hogy legjobb skiffistáját az athleta természetű Csik Imrét erdőfelügyelővé nevezték ki Mármarosba, és így a szép vándordíjat már a jun. 3-iki versenyen meg nem védheti. Az egylet második skiffistáját Szentgyörgyi Imrét fogja a viadalhoz kiállítani, ki már 1886-tól mindig igen szorgalmasan evezett és ép oly szálás, izmos alak igen szép jövővel. Örömmel konstatáljuk, hogy e derék és szép multu egylet a legifjabb generáció fokozatos fejlesztése és izmosítása érdekében egy igen érdekes ujtást hozott be azzal, midőn a még gymnasiumot végző Ifjuságból alakult csapatokat elévekként kebelébe fogadta és őket idősb evezősei által az evezés és training titkaiba lassan beavatja. Csak is így lehet reményünk arra, hogy a 4—5 év alatt kifejlődő új erővel a rég várt országos és nemzetközi regattákat felujthassuk.

A „Nemzeti” legszorgalmasabb skiffisták Csik és Szentgyörgyi után Csuka Lajos és Kiss Béla. A

„Garde de dames” négyes a május „augusztusi” melegében már sok szép kirándulást végzett.

A „Neptun evezős-egylet” margitszigeti csónakdjában már kora tavasz óta a legmozgalmasabb sportélet folyik.

Stettner a bécsi győztes skiffistájuk a pesti vándordíj és a bécsi idei nemzetközi regattára már 3 hete, szigoru training alatt áll; evezése most már tényleg Classicus tükélyre emelkedett és a nemes vetélkedés érdekében igazán véghetetlenül sajnálni kell, hogy Csik Imrével a a fentebb előadott indokoknál már többé nehezen versenyezhet.

A „Neptun” idei terveinek legszebb részét, hogy a bécsi Regattára egy 8-as junior csapatot is felküldjön — fájdalom fel kellett adnia, mert tagjainak két legjobb ereje a Pekár testvérek édes anyjuk váratlanul bekövetkezett súlyos betegsége miatt az idei tráningben részt nem vehetnek. Így csak a kormányos nélküli négyesekkel és skiffel fog compareálhatni.

„THE GRESHAM”

3-6

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Ausztriai fiók:
Budapest, Fer. József-tér 5. a társaság házában.	Bécs, Gisellastrasse 1. sz. a társaság házában.
A társaság vagyona frk 102,846,222.47	
Evi bevétel biztosítások és kamatból 1888. július 30-án	19,161,298.73
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) több mint	205,158,040.—
A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnál	50,971.150.—
értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társulat fennállása óta be- nyújtott ajánlatok összértéke ...	1,561,757.680.—
értékre megy. — Tervezetek és minden közelebbi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiokok által adatnak.	

Fényképezési készülékeket

hölgyek, touristák, festő-művészek stb. számára.

kettős tábori látcsöveket

bőrökben, nyakba akasztható szíjjal 7.—, 8.—, 10.—, frtig, finomabb kiállítással 12.—, 15.—, 25.— frtig, a tirage rapide 15.— 30.— frt, alumíniumból igen finoman kiállítva 40.—, 100 frtig. Svemüvegek és orrcsipetők a legújabb és elismert legjobb alakokban, kitűnő üvegekkel lorgnettek a la Pompadour, teknősbékaesontból, kipróbált lázhőmérők, szobaablak- és fürdő-hőmérők (0 kr.-tól 5 frtig Aneroid légsúlymérők 5 frttól 30 frtig, rajzeszközöket mindenemü összeállításban ajánlanak

Calderoni és társa Budapest, váci-utca 30.

Képes árjegyzékek kívánatra bármennyire küldetnek.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.

Félévre 2 frt.

Egész évre 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület,
Erzsébetváros, akácfa
uteza 7. sz. l. em.Kéziratokat vissza nem
küldünk.Bérmentetlen levelekre
nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a Budapesti Torna-Egylet, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivó-Egylet“, az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egylet“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egylet“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Főv. Vivó-Club“, a „Körmendi Athletikai Club“, „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet“, a „Magyar-Óvári Torna- és Vivó-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsi Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pannonia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyeyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai Torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Ujvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontál korcsolyázó- és hajós-egylet“, „Magyarsport-club“.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

TORNA.

Rúd-mászás.

(Képpel.)

Az iskolai tornatermeknek és a játéktereknek egyaránt fontos kiegészítő része a mászó rúd.

E nélkül valóban lehetetlen elképzelni az iskolai tornázást, mert kétségtelen, hogy az összes tornaszerek között ez a legtermészetesebb és általában a tornaszerek között mindig annak adandó előny, a mely a természethez legközelebb áll.

A fára fölmászni: ez olyan ősrégi testgyakorlat, a melyet kétségkívül már a legelső ember ismert a földön s egyszersmind olyan testgyakorlat, a melyre szükség lesz még a legutolsó embernek is a földön.

Ezért minden tornateremben és játéktéren föl kell állítani egy mászó póznát.

Külön utasítást nem kell adni e rúd fölállítására, valamint magát a mászást sem írjuk le, hiszen lapunkban több ízben volt ez a testgyakorlat már ismertelve; most csupán arra hívjuk föl a figyelmet írásban és képen, különösen a népünnepélyek évadjában, hogy ilyen mászórudak mindenütt nagy mulatságot okoznak a serdülő fiataloknak. S ha népünnepélyeken, diák-majálisokon,

sport-viadalokon versenymászást rendeznek akként, hogy a mászó ifju a versenydíjat maga veheti le a rúd végéről egy-egy emléktárgy alakjában, az ilyen multság el fogja terjeszteni a mászás testgyakorlatát s a jó testgyakorlat terjesztésére minden jó eszközt föl kell használni.

A játéktér kérdése és az ifjuság testi nevelése Franciaországban.

(Vége.)

Tagadhatatlanul nagy lökést adott a Coubertin sürgette szövetség megalakulására Daryl, ki „Testi megújulás“ cz. munkájában kitünő képét adja az angol társadalom és középiskolák atletikai játékaiknak. Műve elsöben a Temps napilap hasábjain jelenvén meg, méltó feltűnést keltett, s az ország minden részéből üdvözölték a megpendített eszmét, melynek eredménye lett a Ligue nationale de l'éducation physique (A testi nevelés nemzeti szövetkezete) s a mely Berthelot volt közoktatási miniszter elnöklete alatt szervező bizottságot alkotott. A szervező bizottság felhívást bocsátott a csatlakozásra, s Franciaország minden részéből tanárok, nevelők, családanyak, közigazgatási hivatalnokok, bírák, hajóstársulati tagok, lövész- és tornaegyletek tagjai, politikai kitünőségek (köztük a köztársaság elnökének veje: M. Cunisset-Carnot, dijoni főügyész és egy vadászati könyv szerzője), kiváló írók (köztük Sarcery Francisque), papok (köztük Zadok Kahn, párisi főrabbi) nagy számmal iratkoztak be a társaság tagjai közé. s sokan közülök kötelezték magukat, hogy a három francyvi csekély évi díj helyett sokkal nagyobb összeget fizetnek a társulat pénztárába.

A szövetség vidéki és helyi csoportokat alkot, melyek teljes autonómiával bírnak és a központtal érintkeznek. A szövetség alapszabályai tíz pontból állanak, nagyjában

a következő tartalommal: A szövetség célja minden rangu iskolában díj nélkül fejleszteni azoknak az erejét és ügyességét, kik majd katonákká lesznek, s mivelni azt az erőteljes épiséget, melytől az erkölcsi és értelmi egyensúly függ. E célból az elemi, közép- és felsőrendű tanintézetekben a módszeres tornagyakorlatok mellé, mint szükséges kiegészítőt, beviszi a liga a szabadban való játékokat és activ szorakozásokat.

Közben jár a polgári hatóságoknál, hogy ezekre a játékokra minden iskolahatósága elegendő időt engedjen.

A mult számban ismertetett «nemzeti szövetséget» tanulmányozza, formulázza és ismerteti a jelzett eredményekre alkalmasnak talált eszközöket, s megjelöli, hogy milyen mértékben kell azokat a leányok nevelésére alkalmazni.

Oda hat, hogy a községek a tanuló ifjuság használatára közhelyeikből engedjenek játéktereket, s azokat lássák el a játékokra szükséges, nem költséges szerelvényekkel.

Évenként rendez egy-egy vidék iskoláinak részvétel mellett egy nagy erő- és ügyességversenyt.

Míg a szövetség választmánya ily módon népszerűsíti az eszmét, addig Daryl más irányban működik. Egy gyakorló tanfolyamot szervezett L'ecole normale des jeux scolaires czim alatt, mely az iskolai játékok tetjesztőinek melegágya akar lenni. Páris egyik legnagyobb belakó középiskolája növendékei már meg is kezdték labdajátékait a Meudon-parkban, s Lockroy közoktatásügyi miniszter szintén hajlandó a boulognei erdő egy részét erre a célra átengedni. Ez még nem elég. Daryl közbenjárására Garnier hirneves építész egy nagy játék-park tervét készítette el a Tuillériák helyén; egy négy hektárra terjedő tér lenne az Páris szívében, hol a kiütő és kifogó labdázóknak, a versenyfutóknak, bicyklistáknak virágágyakkal és gyepszőnyegekkal különválasztott nagy terek lennének. Ez a park nemcsak a fővárosi tanuló ifjuságnak lenne nagy áldás, hol tele színá tüdejét szabad levegővel, hanem mintául szolgálna a vidéki kisebb-nagyobb városoknak is, hogy fentebb jelzett iskolatereket célszerűen hogyan rendezzék be?

Igen nevezetes kiegészítője a mozgalomnak az az ötezer frank alapítvány, melyet Bischoffsheim francia polgár a végből boesátott a közoktatásügyi miniszter rendelkezésére, hogy abból egy vagy több jutalmat tüzzön ki a fiuk iskolai játékait szervező praktikus dolgozatokra. Az alapító alapítványával első sorban a népoktatási intézetekre gondolt, mert szerinte azok e részben még üresebb kézzel állanak, mint a legtöbb lyceum vagy collegium. Bischoffsheim szeretné, hogy kivált a tanfelügyelők és tanítónövendék s felső népiskolák tanítói szíveljék meg az ő felhívását, mert falun és városban egyiránt hiányzik a játék. A városi gyermekek a belakó intézetekben elfelejtik a mulatozást hely és idő hiányában, falun pedig nem játszanak a kezdeményezés, szervezet és oly játékok hiánya miatt, melyekben az egész ifjuság kedvvel részt vehetne.

A miniszter elfogadta az alapítványt, s egy tizenhét tagu bizottságot küldött ki az iskolai játék szervezés ügyében tartandó pályázat feltételei megállapítására.

Egy más szintén gyakorlati lépés megtételét sürgeti Daryl, midőn egyik napi lap hasábjain indítványozza, hogy a vasparipás (velocipédész) ifjakból egy ezred szerveztessék. Maga az eszme nem új, mert az angol kormány a londoni skót önkénytesek egyik hadnagyát megbizta, tanulmányozza, hogyan lehetne egy bicyclista

gyalogságot szervezni? Balfour, a megbizott, ki a kérdéssel már előzetesen foglalkozott, nem titkolja, hogy azért kell bicyclista gyalogságot szervezni, mert az önkényteseknek nehéz jó lovas fedezetre szert tenni. A rendes hadsereg e részben nem szenved hiányt; de a tartalékosok, illetőleg az ifju önkénytesek; nem tehetnek szert hatályos lovasságra. Miért ne próbálnák meg tehát azt ezzel a kerékkel pótolni. Hiszen ha legalább 3—4 év kell egy türethető lovas kitanítására, három hó elegendő egy velocipédistának. Majd minden ifju elkezdett már velocipédézni, s a ki egyszer megkóstolta, szívesen folytatja. Tehát a velocipédista skadronok sorozása könnyű dolog lenne, s hogy vajjon a lovasságot fogják-e lényeges funkciókban pótolhatni, arról csak a tapasztalat után lehet beszélni. Ez az okoskodás nem alaptalan.

Eltekintve attól, hogy az atletikai gyakorlatok egy faját a katonai szolgálatra is nagyon jól értékesíthetni, azokat a nemzeti élet, s főként az ifjúság szellemi érdekei tekintetéből a legkomolyabban ajánlja maga Barthelot a következő megokolással:

Az ifjúságot a testi nevelés nemcsak egészségessé, erőssé és ügyessé teszi, hanem épen ebben az erőben egyszermind a nemzetek hatalma és nagysága, ez az, a mit a régi Görögország a maga fénykorában megvalósított, s a mi az ujkori népeknek is kötelessége.

Igaz. — folytatja Barthelot — hogy nagy számmal vannak torna-, lövész- és turista-egyleteink, melyek a polgárság erélyét fentartják, s a haza védelmére előkészítik. Közép- és elemi iskoláinkban szintén nagy tere van a tornatanításnak s a tornatanítók dicséretes buzgalmu működésének; ámde hiányzik egy igen nevezetes dolog, a gyermek szabadsága és személyes kezdeményezése. Iskoláinkban leccék, még pedig módszeres és kötelező leccék alakjában tanítják a testgyakorlatot, melyekkel kapcsolatban ugyanezen fegyelmi szabályok érvényesek, mint a rendes tantárgyak leccéin. Maga a séta is, mely arra való volna, hogy az ifjunak testi, lelki szellőzést engedjen, valami mesterséges és gépies. Av: gy ki nem szomorodnék el, a belakó intézetek növendékeit csoportját kettesével látja végig menni az utcákon a kényelhetetlen fegyelmező felvigyázók társaságában; s ki nem szomorodott el a hivatalos toruázás egyforma és megrendszabályozott gyakorlatai láttára?

Am'ez nem tarthat így, mert ilyformán a római költő (Juvenal) hirdette legfőbb nevelési célt, a «mens sano in corpore sano»-t nem fogjuk megvalósítani.

Ne szomorítsuk az ifju kort még örömeiben is: a szomorúság ugyanis elég korán elérkezik az életben. Hagyjuk meg a gyermekkorának a maga örömét; tegyük testgyakorlatait vonzókká, hisz ugy sem kívánnak egyebet mint játszani és egész szabadon mozogni. Ha collegiumaink colossalis épületei szűk folyosóiban gyermekeinknek nem szabad futkározni: hát jól van, nyissuk meg a kalitkát; szórjuk el a nagy tömeget apró, egymástól független csoportokba; bocsássuk Isten szabad ege alá, a játékterekre; ott maradhatnak a magok szabadjárá, sem lármájok, sem a természetök spontán nyilatkozásával járó apróbb csinek nem fognak semmiéle épületet megbecsteleníteni.

Sem Páris városa, sem a vidéki nagyobb és kisebb városok nem fogják megtagadni, a játéktereknek való szükséges helyek engedélyezését, mert mindnyájoknak szívökön kell hordani a democraticus nevelés fejlődését.

Hadd találjanak gyermekeink szorakozást, a szabad levegőn, játszódjanak különféle labdajátékot és egyéb

játékokat, melyekben nagyon találékonyak; hadd kuszszanak a fákra, csak a madárfészkeket ne bántsák, mert a madár szent. A nevelők szemmel tartása mellett együtt mulatni fognak, sőt birkózni is: miért ne szokjanak az erőfeszítéshez. A küzdelem az erő szempontjából üdvös, feltéve, hogy mindenik jóakarattal és rokonszenvvel viseltetik társai iránt, s nem férközik kebelébe sem a gyűlölség, sem az irigység érzete.

A gyermek aesthetikai és erkölcsi nevelése szintén igen sokat nyer a természettel való folytonos érintkezésben. A világosság, a nap, az erdő, a mező nagyitják és tisztítják az ember gondolatát és szívet, szintugy egészségessé teszik elméjét, mint testét s megmentik a betegségek s egyszersmind az erkölcstelenség csiráitól. A városokban való zsufoltság mind a testi, mind az erkölcsi betegségekre kedvező, ellenben (és ezt ne szűnjünk meg hirdetni) a szabad levegőn való élet jó és erkölcsösítő hatású gyermekekre és felnőttekre nézve egyiránt. — Ezzel megoldjuk a túlterhelés problémáját is, mely oly sok aggodó lelket nyugtalanít. A megoldásra nem a munkaidő kevesbitése vezet, hiszen gyermekeink már is rövidebb ideig gondolkoznak mint a hogy mi gondolkozunk. A lezckékre és a napi tanulmányokra szánt idő ma tejjességgel nem tulságos s a gyermeknek jókorán meg kell szokni kicsiben az értelmi erőfeszítést, ha azt akarjuk, hogy nagy korában az erős munkát megbirja.

És az, a mi enyhíti és felfrissíti a fejet, az a teljes szabadsággal végzett testgyakorlat, mely időről időre nagy erőfeszítéssel és fáradtsággal jár. Azért említém az erőfeszítést és a fáradtságot, mert az értelmi világban szintugy mint a testben, csak teljes erőfeszítéssel szerzhetni igaz önbizalmat és azt a szükséges erélyt, melylyel saját munkabírásunkat fokozhatjuk. Ennélfogva a testgyakorlatok mivelése adja meg gyermekeinknek azt a szükséges erőt, mely az értelmi erőfeszítésnek lentállhat. Így szerezethetjük meg ifjainkkal azt az egészséget és erélybeli alaptőkét, melyekre szükségük van az életben, a reájók váró küzdelmek közepette. És ha ekként gyermekkoruk óta megedzöttek, megszűnnek az agyhártyalobok s tiphosus lázak, s azok a kimerültséggel járó betegségek, melyeknek gyakran vagyunk szomorú tanúi, s melyek a társadalom és családok hozszantartó áldozatai gyümölcset tönkre teszik.

Midőn azonban a gyermekről beszélünk, az alatt szintugy értjük a leányokat is, mint a fiukat. A leányok idáig iskoláinkban nagyon elsenyvedtek voltak; ők is szabad levegőn akarnak élni, s nekünk meg is kell adnunk nekikhez illően azokat a szórakozásokat, játékokat és testgyakorlatokat, melyek az ő erejüket és egészségüket biztosítják. Ha fivéreiknek erőteljes férfiakká, polgárokká, katonákká kell lenni, hogy a nemzeti földet megvédhessék, ők a nővérek hitvesekké, és erőteljes családanyákká válnak, kik az anyaság szent kötelességét egészen be tudják tölteni. Egyszersmind az egyetemes étellel való folytonos érintkezés a nőknél azt a kecsét és költői érzetet fogja kifejtetni, mely az ő természetökkel sokkal inkább összefér, mint a férfiakéval.

Ezeknél fogva ez a szövetség nem pusztán nemzeti hagyományai betöltésére teszi Franöziaországot alkalmassá, ha nem arra is, hogy tovább működjék a humanitás művében s más népek is egyesöljenek vele közös egyetértésre, közös boldogságra.

Ez a liga van hivatva arra, hogy a franciaia ifjába új impulsust es új bizalmat öntsön, megemlékeztesse multjára, s töltsse el rendeltetése érzetével. E magas

küldetés lelkesedése támogassa gyermekeinket, mi pedig erősítsük őket testileg és erkölcseileg, hogy a hazaszereztet és az egyetemes polgárosodás nagy munkáján dolgozhassanak.

Az október 31-én tartott alakuló gyűlésen szintén Berthelot mondá ki, hogy „a liga kiterjeszti a maga működését az egyetemekre, a facultásokra, s általában nemcsak a nyilvános. hanem a magán iskolákra is, mert munkájával nem pártérdeket vagy politikai czélt akar elérni, ha nem merőben bazafiaszt, melynek támogatása mindazoknak erkölcsi kötelessége, kik hazájukat szeretik.

III.

A tanuló ifjuság testi nevelésére vonatkozó eme nemzeti mozgalmat ismertetni azért tartottam czélszerűnek, mert nálunk is mindennap szaporodnak a panaszok, az ifjuságnak tanulmányokkal való elhalmozása miatt, s a panaszlok közül nagyon keyésnek jut eszébe, hathatósan sürgetni az iskolai játékokat, mint a szellemi foglalkozással járó kimerültség egyetlen biztos, mondhatnám csalhatatlan orvosságát. Kevesen vannak társadalmunkban, kik a városias életmód nagymértékű elterjedését kapcsolatba hoznák az ifjuság testi és erkölcsi petyhüdségével; pedig a milyen mértékben a felnöttek kávéházakban, vagy másutt folytatott ülő életmódban találnak kényelmes szórakozást, oly mértékben utánozza őket az ifjuság is, s keresi az ülésel vagy pihenésel egybekötött időtöltést, melylyel az izomrendszer elsatnyulása és petyhüdsége jár. Az iskolák az értelmet bőségesen ellátják tápszerekkel azaz tanulmányokkal; ellenben a testi erők a rendszeres mozgás hiányában örökös élségre vannak kárhozhatóva. És mi mégis egész naivul panaszkodunk, hogy ifjuságunk erkölcseileg és testileg egyiránt vérszegény, életunt és munkától irtózó. A test és a szellem ősi és egyetlen eszköze: a játék.

Ha rá gondolok, hogy a mi tanuló ifjuságunk sem szereti a pedans tornát, az is eszembe jut, hogy hazánkban is nagyon elférne a testi-nevelés felvirágoztatására egy játékokat terjesztő hazafias liga, hogy a — fájdalom immár nálunk kiveszöbe indult ifjusági játékokat az enyészettől megmentse, vagy újból szervezné s velök ifjuságunk petyhüdt és elernyedtt kedélyét felfrissítvén, azt az erős és kitarító munkára alkalmassá tegye.

Felméri Lajos,
egyet. tanár.

Versenyeredmények.

A „Szabadkai Torna-Egylet“ versenyeinek gyöztesei 1880-tól 1889-ig.

Összeállította: Vermes Lajos, egyleti alelnök.
(Vége.)

1885. év aug. 26-án tartott versenyekben:

1. *Balogh Dezső* bajnoki czélversenyben 15 klm. 55 p. 42 mp. alatt első.
2. *Szigethi Benedek Sándor* növendékek sikversenyében első.
3. *Fellegi Antal* a bajnoki kardvívásban első. 5:6.
4. *Iványi Mihály* a vigaszversenyben 101 m. 22 cm. távolságot mint első 12 mp. alatt futotta meg.
5. *Iványi Mihály* gyorsfutásban 94 m. 50 cm. 12 mp. alatt.
6. *Kövy Béla* a nemzetközi sikversenyben 1056 m. 4 p. 26 mp. alatt futotta be.
7. *Kükemezey Árpád* a viadori versenytornázásban első 710 eröponttal.

8. *Móser György* a szabadornázásban első lett.
 9. *Rohonczy Aladár* az akadályúszásban 500 m. távot 9 p. 19 mp. alatt uszta meg.
 10. *Schwanda Gusztáv* a bajnoki távúszásban első, 3000 m. távolságot 1 óra 23 p. alatt uszta meg.
 11. *Wenczel Lajos* bajnoki akadályfutó-versenyben 680 m. 70 cm 2 p. 8 mp. alatt futotta be.
 12. *Wenczel Lajos* a bajnoki döntő futamban 211 m. 37 cm., 28 mp. alatt futotta be, és a Szabadkai Tornaegylet versenybizottsága „Bajnok”-nak ismerte el.
 13. *Nagybudafalvi Vermes Nándor* viador súlydobásban 17 $\frac{1}{2}$ kgr. kőgolyóval 3 m. távból 2 m. magasságot dobott.
 14. *Nagybudafalvi Vermes Nándor* a viadori ugró versenyekben 1043 erőponttal győzött, távugrás 5 m. 6 cm.; magas ugrás 1 m. 85 cm., rúdugrás 2 m. 90 cm.
 15. *Nagybudafalvi Vermes Lajos* az ökölvívásban első lett.
 16. *Wuits István* az akadály vasparipa-versenyben 15 klm. távolságot 50 p. 11 mp. alatt mint első tette meg.
 17. *Wuits István* a vasparipaversenyben 900 m. távot 2 p. 13 mp. alatt futotta meg, mint első.
 18. *Wuits István* a vasparipa lassu versenyben első.
 19. *Wuits István* a vasparipán előadott műgyakorlatokban első.
 20. *Sziebenburger Károly* kormányos, *Vojnits Antal*, ifj. *Kammerer Mihály*, *Sztojkovits Emil*, *Sárai Szabó László* győztek négyvezős belvillás csónakban.

1886. év aug. 1-én tartott versenyekben :

1. *Bu'ogh Dezső* a bajnoki célversenyben a 15 klm. távolságot 59 p. 35 mp. alatt futotta be.
 2. *Bokor Pál* a viadori korlát és nyújtóversenyben első 578 erőponttal.
 3. *Fellegi Antal* a bajnoki kardvívásban első lett.
 4. *Kaszás István* vasparipeversenyben 3218 m. távot 10 p. 33 mp. alatt tiporta be.
 5. *Krausz Mihály* a nemzetközi sikversenyben 1609 m. távot 6 p. 5. mp. alatt futotta be.
 6. *Matkovits Miklós* a korongvetésben 11 $\frac{1}{2}$ m. távból 320 m. távol magasságot vetett keresztül.
 7. *Schwanda Gusztáv* a bajnoki távúszásban 3000 m. 1 óra 32 p. 25 mp. alatt uszta meg.
 8. *Szagmeiszer Gyula* az 1 klm. vigaszverseny mint első futotta be.
 9. *Vécsei Samu* a nemzetközi gyorsúszásban 100 m. távot 1 p. 52 mp. alatt mint első uszta meg.
 10. *Vojta Antal* a növendékek sikversenyében 91.3 m. távban első lett.

1888. év aug. 5-én tartott versenyekben :

1. *Horváth Kereseti Dezső* bajnokjelölt a «bajnoki célverseny»-en a 15 klm. távolságot 59 p. 11 $\frac{4}{5}$ mp. alatt futotta meg.
 2. *Tomcsák Gusztáv* a 3000 méter távolságot a «bajnoki távúszás»-ban 1 óra 6 $\frac{4}{5}$ p. alatt uszta meg.
 3. *Vécsei Samu* a gyorsúszásban 100 m. távolságot 1 perc 43 mp. alatt uszta meg.
 4. *Tomcsák Gusztáv* az 500 méteres akadályúszásban (5 akadálylyal) 9 $\frac{1}{2}$ p. alatt elsőnek érkezett.
 5. *Matkovits Miklós* a súlydobásban 17 $\frac{1}{2}$ kgr. kőgolyóval 2 m. távolságból 3 m. 10 cm. magasságot dobott keresztül.
 6. A növendékek sikversenyében *Péits István* győzött.
 7. *B. Vojnits Lukács* a sik futóversenyben 1609 m. távolságot 6 perc alatt futotta meg.

8. *B. Vojnits Béla* az 1000 m. vasparipa (bicycle) versenyben első lett.

9. *Matkovics Miklós* az ugró versenyekben első lett. Távol ugrás 5 m. 75 cm., a magas ugrás 1 m. 69 cm., a rúdugrásban 2 m. 89 cm. magasságot ért el.

10. *Milassin Andor* a bajnoki kardvívásban első lett.
 11. *Péits János* a 3000 m. távolságot 18 p. 30 mp. alatt ygalogolta be.

12. *B. Vojnits Béla* a nagy vasparipaversenyben 5000 m. első.

13. *Radány Félix* a vigaszversenyben győzött.

Távgyaloglás Debreczentől Nyiregyházáig.

Rendezte: a debreczeni tornaegylet.

Debreczen, máj. 25.

A debreczeni torna-egylet által az utóbbi évek alatt rendezett versenygyaloglásokat akár a távolságot, akár a sikert tekintjük, minden tekintetben tulszárnyalja az idei távgyaloglás, melynek célpontja Nyiregyháza volt.

Debreczenből egész karaván indult f. hó 16-ikán, csütörtökön kora reggel, ki kocsin, ki gyalog Szabolcsvármegye fővárosa felé vezető országunton.

A gyalogversenyre 12 ifju vállalkozott, kiket *Jeney Miklós* versenyintéző indított meg. A versenybírák, valamint az előtornászok önként felajánlott fogatokon és bérkocsikon követték a távgyaloglókat. A versenybírószág következő urakból állott: *Géresi Kálmán*, *Márton Imre*, *dr. Kenézy Gyula*, *dr. Orbán József*, *Csánky Béni*, *Jeney Miklós*, *Király Gyula*, *dr. Medgyaszay Dezső*, *Szücs Kálmán*, *K. Tóth Sándor*, *Szoboszlai Sándor*.

Az ut a Hadházon erről fekvő *Dugó* korcsmáig volt sima és kényelmes, a meddig már jól egyengette a makadámot a használat; a töretlen kőutról le kellett térni és egész Nyiregyházáig homokkal küzdöttek a versenyzők.

Utközbn *Ujfehértón* nagy ovációkkal fogadta az intelligenzia a tornásztársaságot, melynek zászlója is ott lobogott egy kocsin.

A hosszú fárasztó utban, a debreczeni nagytemplomtól a nyiregyházi megyeházig 49.5 kilométer — fele kidölt a versenyzőknek; komolyabb baja azonban egyiknek sem történt. — *Dr. Kenézy Gyula*, egyleti orvos a legeberebben vigyázott minden egyes gyaloglóra és kitűnő figyelme 12 liternyi theáról gondoskodott előre.

Nyiregyházán a megyeháza előtt óriási közönség, a város értelmiségének színe java várta az érkezőket, *Elsőnek Léway Márton III. é. tanítóképezdész* érkezett be 6 óra 30 perc alatt (reggel 5 órakor indultak) *másodiknak Fazekas László II. t. k. 6 ó. 35 p. alatt*, *harmadiknak Nagy Lajos I. é. hittanhallgató 6 ó. 45 p. a.*, *negyediknek Krampera János VIII. o. 7 óra, öt percczel később.*

Igy a bajnok jelölt czimet, az aranyérmét, s ezüst nyomatu vállszalagot *Léway Márton* nyerte el; a *másodiknak* beérkező ezüst érmet és ezüst nyomásu vállszalagot, a *harmadik* bronzérmét és vállszalagot nyert. *Harmadik helyen* tulaldonképen ifj. *Krampera VI. gmn. oszt. tanuló* érkezett be, a ki azonban csak mint műkedvelő versenyezvén, díjat nem nyerhetett.

A tornaegyletet a városház előtt *Mayerszky Béla* h. polgármester városi főjegyző üdvözölt: lelkes beszédben Nyiregyháza város nevében; mire az egylet részéről *Géressy Kálmán* elnök válaszolt; ezután *Jeney Miklós* a nyertesek között kiosztotta a díjakat.

Délben a debreczeniek legnagyobb része az „Europa“ vendéglőben ebédelt, mint a házigazdáik vendége.

Délután az ág. hitv. ev. főgymnasium torna csarnokában a debreczeni tornaegylet előtornászai és előtornászjelöltjei sikerült torna mutatványokkal gyönyörködtették a nyiregyházi női és férfi uri közönséget. Ezután a város által megrendelt külön vonat 200 főnyi társaságot vitt ki a Sóstóra, a hol fényes bankett bizonnyította a nyiregyházi magyaros vendégszeretetét. — A díkezők Benczi muzsikája mellett benyultak az éjféltre, a mikor dr. Orbán József indítványára 1 frt. díj mellett lehetett csak díkezőzni az újra éledő nyiregyházi tornaegylet javára Természetesen taksa mellett is tovább folyt a díkezőzés, melyet végül táncz követett.

A tornászok legnagyobb része reggeli 5 órakor kocsira ült és hazafelé indult. Ujfehértón reggeli várt reájuk s az új fehértői vendégszeretet élvezése után a nyertesek sorrendje szerint vonult be a vig társaság Debreczenbe. K. Tóth. Sándor intézkedett, úgy, hogy a ki „bajnok jelölt“ czímet és aranyérmét nyert a legelső kocsin jöjjön zászló alatt és úgy utánna a többi. A kollegium a visszaérkezőket zajos óvátiókkal fogadta.

— **A magyarországi tornatanítók egyesülete** jun. 10-én reggel 8 órakor a nemzeti tornaegylet épületében (Szentkirályi-utca 26. sz. a.) tartja IV. közgyűlését, melynek sorrendje a következő: 1. Hegedüs Sándor elnöki megnyitó beszéde. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés, a költségeloirányzat tárgyalása. 4. Új tisztikar, illetve választmány alakítása. 5. Nagy Sándor aradi tornatanár és művezető felolvasása: «Tornataniásunk hiányairól és akadályairól». 6. Bockelberg Ernő, nemzeti tornaegyleti művezető felolvasása: «A leányok tornázásának szükségéről, természetéről és kezeléséről». A gyakorlati részt bemutatja Bockelberg Ernőné. 7. Indítványok. A vidéki tagok saját érdekükben kéretnek, hogy megjelenésüket legkésőbb május 30-ig jelentsék be Keresztessy Sándor egyl. pénztárnoknál, ki díjtalan elszállásolásukról gondoskodni fog.

— **Tanulók torna-kirándulása.** A „Papai Lapok“-ban olvassuk: A helybeli kath. gymnasium tanárai, a tanuló ifjúsággal f. hó 15-én tornászati kirándulást tartottak a pápa-kovácsii erdőbe. Kellemes időben, zászlók alatt jókor reggel indultak utra s csak este fél 9 órakor tértek vissza az intézetbe, honnét örömmel tértek otthonukba kipihenni a kedvesen töltött nap téradaimait.

— **A „Temesvári Torna-club“** folyó hó 17-én tartotta meg alakuló közgyűlését. A választások a következő eredménnyel folytak le. Elnök: Dobó László. Al-elnök: Brooser Mór. Választmányi rendes tagok: Beszenyei Ferencz, Darányi János, Dragovanits György, Györbíró Samu, Kisfaludy Zsigmond, Mesko Béla, Perovits Valér, Steiner Ferencz, Zemplényi Árpád Emil. Választmányi póttagok: Cseresnyés Jenő, Mühlbach Károly, Neuhold József, Radu Aurél. Pénztárvizsgáló küldöttség: Littomeritzky János, Lamberg Imre.

— **Nagyvárad** tornakör. A tornaegylet tagjait van szerencsém értesíteni, miszerint mai naptól kezdve a tornázás a rhédey-kerti lövöldében ismét kezdetét veszi. A tornaóra kezdete $\frac{1}{2}$ 7 órakor. Tornanapok: kedd, csütörtök és szombat. Nagyvárad, 1889. május 20. Csathó Zsiga egyl. id. titkár.

TURISTA SPORT.

Turista sport a Tátrában.

(Jégvölgyi csucs.)

Az utolsó évtizedben a Magas Tatra látogatóinak száma nagyban emelkedett. Bel- és külföldi fürdővendégek és turisták a főútvonalon oly tömegesen keresik fel e pompás hegység három főbb fürdőhelyét, a három Tátrafürödöt, hogy ez utóbbiak valamennyi vendéget befogadni már nem képesek. A turisták pedig, a Magas Tatra nagyszerűségétől elragadtatva, az ugysis rövidre szabott évadot annak lehetőleg kimerítő megtekintésére akarják fordítani. Ezen turistikai törekvésnek pedig köszönhetjük, hogy a három testvér-fürdőn kívül több más szerényebb berendezésű kisebb de olcsóbb fürdő és nyaraló keletkezett, s azonkívül a magyarországi Kárpátgyesület — a vendégek jogos kívánságait tartva szem előtt — a valóban szükséges és kényelmes »tourista-utat« kiépítette. Ezen utat a csorbai tótól Tátrafüreden át a bélaei «barlangliget»-ig vezet, és feltárja a Magas Tatra déli lejtőjének szépségeit. Lóháton vagy

gyalog járható be ezen két méter széles erdei út; egyik völgyből a másikba, de majdnem mindenütt vízirányosan haladva, folyton ébren tartja bámulatunkat az égbe nyúló csúcsok és gerinczek vadregényes szépsége míg a komor környezetü de annál fenségesebb Halastóhoz jutunk.

E turista-ut egyérdekes részletét mutatjuk itt be szép képen.

A Tatra északi oldalára két uton indulhatunk: vagy a turista-úton tovább haladva, a «Barlangligeten» és a regényes kotlini völgyön át kocsis uton Zsdjár nevű falunak messze szétszórt házait elhagyva, Podspadira s végre Javoniára jutunk két órai kocsizás után. A másik út, melyre csak gyalog, vagy lóháton indulhatunk, a késmárki itatótól a «Fehér víz» zugó hegyi patak mellett vezet fölfelé gyönyörű fenyvesen át a «Kopa» hágóra (1773 m.). Mielőtt ez utóbbit elérjük volna, főséges alpesi sceneria tárul el bámulós szemünk előtt, és ez a «Zöldtő völgye». A Kopa hágtól lefelé megy az ut a „rézaknák“-on át Javorinára, mely Hohenlohe Keresztély herczeg irigylendő birtoka. Egy órai pihenés után egy kisebb hegyháton áthaladva, a Bialka völgyben vagyunk mely a Tatra éssaki részének legszebbike. Füg-

gőlegesen emelkedő szédítő magasságu sziklafalak s szétzaggatott szirtek az alpesi rétek telített zöld színével oly teljes harmóniává olvadnak össze, mely szemünket és szívünket egyaránt gyönyörrel tölti el. Azon hegyhátról, délre fordulva, megpillantunk egy ragyogó fényben úszó hatalmas, teljesen kopár sziklás hegylánczot mely az előtérben sötétlő erős dombok által szegélyezve, oly befejezett és brillians festmény hatásával bír, hogy szemlélésétől csak nehezen tudunk megválni. Jobbra a legmagasabb csúcs a jég völgyi (26.30 m.); balfelé a Zöldtő csúcsa (25.30 m.), a lomniczi csúcs északi mellescsúcsa (26.17 m.) és a Vöröstő csúcs (24.35 m.), a mint azt a képen láthatjuk.

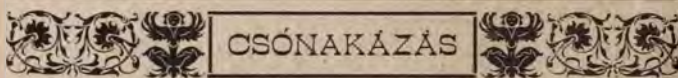
Dénes Ferencz.

— **A kárpát-egyesület budapesti osztályának** közelebb Nagy-Marosra és Szobbra rendezett kirándulásában az osztály tagjai szép számmal vettek részt. A kirándulók megmászák a Csucshegyet, délután pedig Mária-Nosztrán dr. Büben László vezetése mellett megtekintették a női feyintézetet.

— **A balaton-egylet igazgatósága** a napokban ülést tartott mely a »Balatonvidéki Kalauz« kiadásának ügyével foglalkozott. A kalauz már nemsokára meg fog jellenni, ebben az utazó és fürdőző közönség rövid, de megbízható utmutatást fog kapni. A »Kelen« gőzhajó felavatásán a Balaton-egylet küldöttségileg fog részt venni. Több folyó ügy elintézése után, véget ért az ülés a melyen jelen voltak: Bezerédj Viktor, Hamari Dániel dr., Huray István dr., Kerkápoly Károly, Kállay Gyula, Kapcsándy Károly, Sziklai János, dr. Schwarz Ármin és Takáts Endre dr.

— **Turista-nyós.** Egy turista barátunkat az anyósa anyyira üldözte, hogy vele ment még a Kárpátokba tett kirándulásokra is. Egyszer egy rengeteg hegyszakadekhoz értek, melyen egy nagyon gyengének látszó palló volt keresztül téve. — »Menjen csak — szol a vő — kedves anyósom előre, hadd lássuk meg, elég erős-e a palló?»

— **Hegyes vidéken.** Turista: (megszólít egy parasztot.) Ide való maga? Paraszt: Ide — Turista: Igaz, hogy ez a vidék igen egészséges? — Paraszt: Nem tudom, kérem, mert én néha napokig sem vagyok idehaza.

A Stefánia Yacht-egylet működése a Balatonon.

Hogy a derék-egylet vízi-sport érdekéken mily üdvös működést fejt ki, ennek jellemezésére a következő adatokat közöljük az egylet mult évi működéséről szóló jelentésből:

Az egylet sajátlagos érdekeinek fog szolgálni annak kiküzdése, hogy a balatonfüredi uszoda alkalmasabb helyre áthelyeztessék. Ebbeli törekvésünkben a pannonhalmi főapát részéről a legnagyobb előzékenységre találtunk, úgy hogy nem kis részben az ő jóakarátának köszönjük, hogy most azon kellemes helyzetben vagyunk, miszerint az akadály elhárítását bejelenthetjük, egyszersmind azon reménynek is bátorkodunk kifejezést adni, hogy úgy a versenytérnek megfelelő alakulása, mind pedig a rendszeresített gőzhajó közlekedés összhatásukban versenyeink látogatottságát nagy mértékben élénkíteni, a közönség érdeklődé-

dését kiválóan fokozni fogják. A folyó évben megtartandó versenyek élénkítése czéljából programunkban evező versenyeknek felvételét is czélba vettük, megtettük azon reményben, hogy ebbeli törekvéseink sikerre fognak vezetni. Ez alkalomból örömmel jelentjük azt is, hogy a pannonhalmi főapát 2 díjat volt kegyes adományozni: egy 300 frtes vitorlázási díjat. Hajóink száma a lefolyt évben egy 18. tonnással szaporodott, mely szintén saját gyárunkban épült és úgy szerkezete, mint belső berendezése tekintetében nagy haladásnak tanujelül szolgál. A tagok száma fájdalom a mult évben nemcsak hogy nem szaporodott, hanem többek kilépése által csökkent és itt nem hallgathatjuk el, hogy a kellő részvét és érdeklődés hiánya ép azon tagok körében mutatkozott, kik a Balaton vidéken lagnak és ennél fogva leginkább volnának hivatva arra, hogy egyletünket istápolják, de kiknek ez ugyszóiván kötelességük is miután minden a mi egyletünknek működése és fennállása által a vidéknek javára szolgál, első sorban az ő hasznukra van.

— **A nemzeti hajósegylet vándordíja.** A nemzeti hajósegylet vándordíjáért igen érdekes küzdelem lesz a Dunán. A nevezések lezáródtak s úgy értesülünk (bár hivatalos tudósítást nem kaptunk), hogy mindhárom budapesti regatta-egyletünk képviselteti magát egy skiffistával. A Nemzeti hajósegylet részéről Szentgyörgyi Imre, a Neptun budapesti evezős-egylet részéről Stettner László és a Hunnia csónakegylettől Planer Gyula fognak részt venni a versenyben. Mindhárom sportsman kitünő skiffista s így a legérdekesebb küzdelemre van kilátás.

— **Training a versenyekre.** Fővárosi csónakosaink között a legélénkebb mozgalom uralkodik. A rendes csónakázás a legteljesebb mértékben megindult s ezenkívül a training számos előkelő regattistánkat foglalkoztat. Ugy a budapesti skiff-versenyre, különösen a bécsi versenyekre erősen folyik a training. A Duna s esténként a Margit-sziget is csak úgy tarkállik a sok regatta-egyenruhától s a csónakházakban vig élet folyik. A neptunisták Bécsbe készülő csapatját ifj. Várady Gábor trainiroztatja s közelebb már külön propelleren fogja az evező-csapatot kísérni és dirigálni.

— **Magyar regattisták a bécsi versenyeken.** Az idei bécsi regattán (jun. 9—10.) a magyar csónakázók valóban szépen lesznek képviselve. Két egyletünk a Neptun budapesti evezős-egylet és a Nemzeti hajósegylet a két napi program 5 pontjára jelentette be a nevezéseket. Még pedig a Neptun mellett: 1. a nagy bécsi vándordíjra (négy evezős csónak), melyben ellenfelei lesznek a »Pirat« és »Lia« csapatai, 2. Skiff-verseny Ausztria bajnokságáért, melyben 7 ellenfél lesz s ezek között a Nemzeti hajósegylet egy tagja is, 3. az első osztályu négyes versenyre, melyben ismét a »Pirat« és »Lia« csapataival versenyez, 4. négyes verseny osztrák-magyar egyletek számára (a bécsi egyletek kizárásával), melyben a prágai »Slaviá«-val kell megküzdeni. A nemzeti hajósegylet a már említetten kívül még nevezett a junior-skiff-versenyre is. Lapunkat mint minden évben, úgy az idén is külön tudósító fogja a versenyeken képviselni.

— A győri csónakázó-egylet impozáns árbócot emelt egyleti telepe bejáratánál. Az árbóc Hets Tóni mérnöki terve szerint készült és ünnepélyes felavatása közelebb ment végbe.

ATHLETIKA.

A Kolozsvári Athletikai Club IX. nyilvános viadala.

Kolozsvár, 1889. május 19.

A több versenypontból álló IX. (tavaszi) nyilvános viadalt a következő eredményekkel tartotta meg a club:

a) Vívóversenyek.

1. A tornavivodában szombaton d. u. tartott kardversenyre kiállt négy versenyző; a döntő küzdelemben Gáll Simonnal szembe, 6 touche ellenében kettővel győzött Nyerges Zsigmond, ki nemesak a clubnak, hanem a torna-vívóintézet vívó iskolájának is alaposan képzett, egyik legszorgalmasabb tagja ezüst érmet nyert.

A fleuret-versenyben ketten állottak ki; nyert 6 touche ellenében öttel Gáll Simon; ezüst érmet nyert. E vívások általában szépek voltak, mutatták azt, hogy a küzdőket a verseny serkentette az iskolázott kiképzésre. A versenyt nagyszámu közönség nézte végig. A győzők mellére az eredmények kihirdetése után az érmet a club pártoló tagja Stampa Keresztélyné urnó lüzte föl, a bíróság nevében.

b) Kerékpár-versenyek.

A sétatéren tartattak meg vasárnap reggel 7 óraker.

1 kilométeres versenyben Rover-gépen győzött Stampa Keresztély. Bronz érmet nyert.

5 kilométeres versenyben ezüst érmet nyert 12 p. 30 mp. a. Bartha Gergely. Egy kilométert átlag 2 1/2 p. a futott be. 13 p. 4/10 mp. a. L. Benke Ferencz ért be másodiknak. E versenyben trainirozott, jó erők mérköztek. Az eredményre azonban nagyon befolyt az, hogy a nagyszámu sétáló közönség lepte el a gyalogjárókat s versenyzőknek, hol lassítani, hol kerülniök kellett, az átjáróknál pedig éles szögben kanyarodik a pálya döcögős uton s mindezek egyrészt izgatták, lárasztották a versenyzőket, másrészt az eredményre is befolytak.

c) Különféle versenyemek.

Vasárnap d. u. 4 óraker folytattott a viadal, a boncztani intézet előtti téren, melyet a club dr. Genersich Antal, egyetemi tanár szivességéből rögtönözve készített elő.

A bajnoki távolugrásban a bajnoki mértéket meghaladó ugrással. **5 m. 71 cm.** ugrással, bajnokjelöltséget, vándordíjat, ezüst érmet nyert Göllner Béla. Ezenkívül bronz érmet nyertek: Sissel Albert 5 m. 36 cm., Gergely Andor 5 m. 25 cm., Gáll Simon 5 m. 25 cm., Nyerges Zsigmond 5 m. 19 cm. ugrással. Rajtuk kívül még hárman ugortak, ugrásuk azonban az 5 m. 6 cm. mértéket nem érte el.

A 8045 m. (1/2 ang. mfd.) bajnoki akadályversenyben, melynél az akadályokat 3 szilárd fal, 7 sövénygát 90 cm. magas, két 3 m. 25 cm. széles árok képezte. Védő Kolosváry Jánossal szemben két kihívó állt ki. A pályát hatszor kellett megkerülni. Kolosvárynak ez harmadszori, döntő küzdelme volt. A célhoz Kolosváry János egyedül szaladt be 2 p. 44 mp. a. könnyen győzven, eredménye azonban 38 mppel jobb a tavalyinál. Kolosváry János bajnoki czimet, arany érmet,

ezüst serleget (90 frt értékben) vivott ki e harmadszori szép győzelmével.

Az 1 ang. mfdes sik versenyben négyen mérköztek. A pályát, mely 70 cmrt emelkedik, tizenegyszer kellett megkerülni. Kettő a küzdelem alatt kiállt. Sándor Balázs és Sissel Albert hevesen küzdöttek a győzelemért; elsőnek ért 5 p. 45 mp. a. Sissel Albert, ezüst érmet nyert. Jó másodiknak 5 p. 50 mp. a. Sándor Balázs. Bronz érmet nyert. E versenynél eddig legjobb eredmény 6 p. 5 mp. a. VIII. viadalon éretett el.

Vigasz versenyben hárman futottak. Az üveg pezsgő tiszt. díjat nyerte: Nyerges Zsigmond.

A viadal befejeztével a díjak a bíróság által, buzditó szavak kíséretében, ünnepélyesen kiosztattak. A bíróság tagjai voltak: elnök: br. Jósika Gábor, bírák: Kőváry Mihály, Istvánffy Gyula dr. Girsik János m. oszt. tanácsos, időmérő: Stampa Keresztély, térmérő Lucán Aladár, orvos dr. Bodor Zsigmond. Indítók: Bartha Gergely Illing J., jegyző: Kuszko István.

Miután a viadal pontjait megosztva, három különböző helyen és időben kellett megtartani, a club nem számított arra, hogy e viadalt látványossá és változatossá tehesse. Azért a szokásos ünneplényességeket is ezuttal mellőzte. Azonban ugy ez valamint sport-tekintetekből főleg jól sikerült e viadala, s a club lelkesen trainirozó edzett fiataltsága a legszebb reményeket nyújtja arra nézve, hogy Kolozsvár városának szivességéből már őszire berendezhető alkalmas versenytéren, minden tekintetben a legszebb eredmények lesznek bemutatva.

Egy feltűnő hiánya volt azonban a viadalnak. Egyik legkiválóbb tagja, a ki 8 viadalt lankadatlanul végig küzdött, s többnyire mindig előljárt, a veterán bajnok, Borbély György hiányzott a versenyzők soraiból. A közönség hasztalan kereste szemeivel, hasztalan kérdezősködött, mert csak kevesen tudták, hogy az első bajnok az utolsó előjárászerű fegyvergyakorlatot csinálja Fehérvárbán a Manlicher puskával. —6.

— A Magyar atletikai clubról örvendetes hirt közölhetünk, a szép multu, de szomorú jelenü egylet ismét szebb jövő elé néz. Mint értesülünk, sikerült ugyanis a club néhány előkelő tagjának s ezek között — mint halljuk — Gerenday Györgynek kivívni, hogy a Nemzeti Lovardába visszaköltözhözhet a club s így ismét lesz rendes helyisége, melyben az esti gyakorlatok előreláthatólag ismét sok athletát fognak összegyűjteni. Valóban ideje, hogy a club vezetése tegyen már valamit, mert a club a végső feloszlás küszöbén áll. Részünkről a legnagyobb örömmel üdvözljük az új aerát s melegen ajánljuk az intelligens magyar ifjuságnak, hogy az előkelő egylet tagjai sorába minél számosabban iratkozzanak be.

VELOCIPÉDEZÉS.

— Magyar velocipéd-szövetség. A budapesti kerékpár-egylet a maga körében mozgalmat indított meg „kerékpár-szövetség” alakítására s már ki is tüzték az alakuló értekezlet napját első lépésül azonban elkövették a kollegialis udvariasságot, hogy a Magyar velocipéd-clubot meg nem hívták, mely ennél fogva természetesen nem is képviseltetheti magát s be nem léphet a szövetségbe, mely így már eleve hiányos lesz, ha ugyan létre jön.

